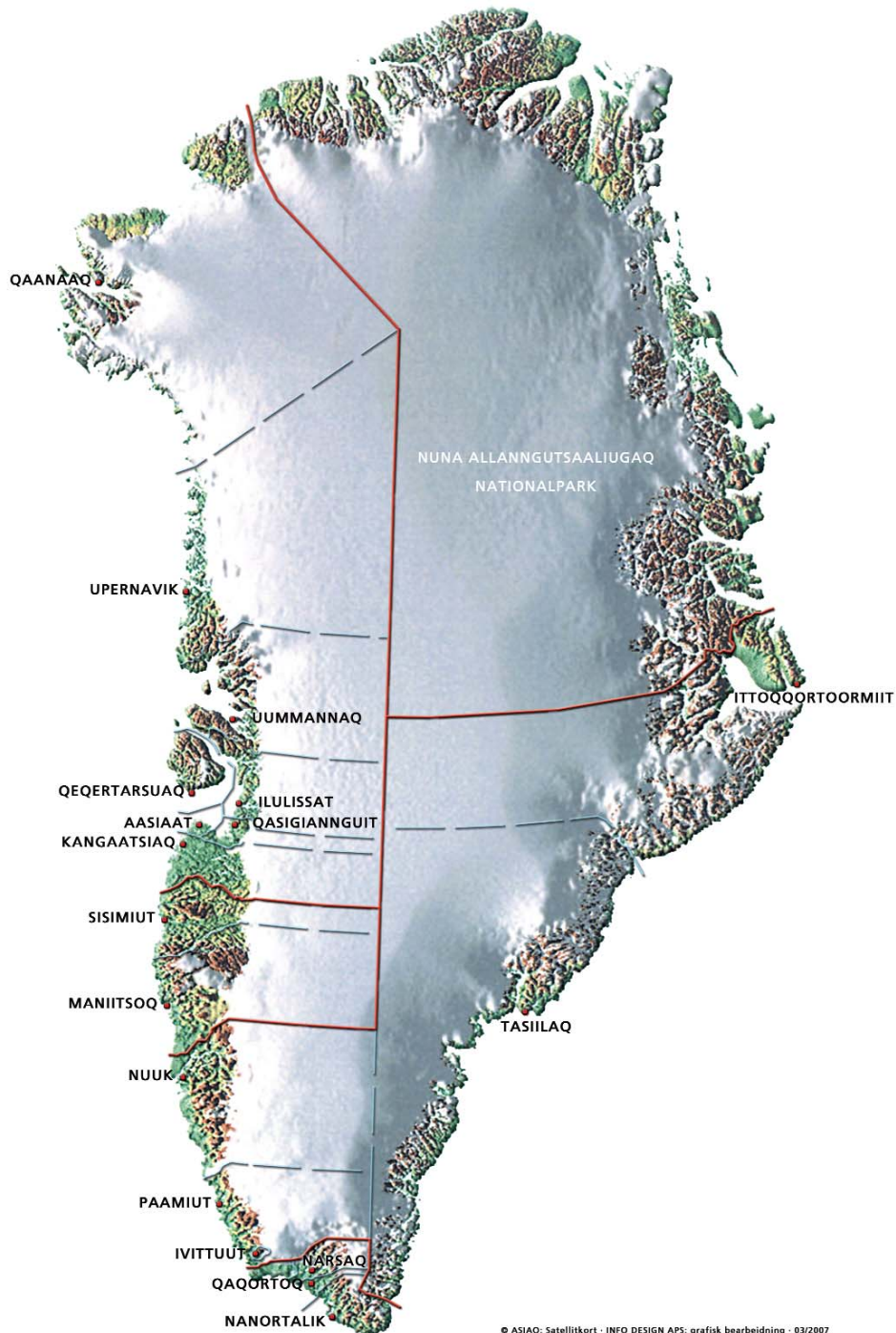

Kommunit pillugit nassuiaat

UPA 2010

Imaasa nalunaarsorsimaffiat

Siulequt	3
Kommunini inatsiseqartitsinnermut inatsisit.....	5
Kommunit 18-iniit sisamanut	7
Kommunini sisamani innuttaasut allanngoriartornerat: Innuttaasut katitigaanerata allanngoriartornera	12
Pisortat isertitaasa allanngoriartornerat.....	14
Missingersuutit naatsorsuutillu kisitsisitaat pingaarnerit.....	19
Sullissinerup tulluarsarneqarnera	24
Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassat agguarsimanerat.....	25
Suliassa qarfiit Namminersorlutik Oqartussat Kanukokallu isumaqatigiinniutigisagaat.....	25
Suliassa qarfiit allat	27
Suliassat isumaginninnermut tunngasut	27
Suliassat peqqinnissaqarfimmut tunngasut	28
Suliassat kultureqarnermut, ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut ilageeqarnermullu tunngasut.....	29
Suliassat inuussutissarsiornermut, nunalerinnermut suliffeqarnermullu tunngasut	30
Suliassat avatangiisinut tunngasut	33
Suliassat ilaasunik nassiussanillu angallassinermut tunngasut	36
Suliassat ineqarnermut tunngasut	39
Akileraartarnermut akiliisitsiniartarnermullu tunngasut	39
Innuttaasut qarasaasiami ammartagaat	39
TUSARNIAANERMI AKISSUTIT	40

Siulequt

Ukiorpassuannortuni upernaakkut katersuunnerni "Naalackersuinermut – Aningaasaqarnermullu tunngatillugu nalunaarutit" saqqummiunneqartarput. Kalaallit Nunaanni aningaasaqarnermut tunngasuni pissutsit pillugit ukiumoortumik nalunaarutaasartut tamakku kommunit aningaasaqarnerat pillugu takinerusunik naannerusunilluunniit immikkoortortaqtartarput. Ukioq manna Naalackersuisut Kommunit pillugit nassuaat immikkoortoq saqqummiukkusussimavaat.

Pisortat suliassaqrarfiinik aqqissuusseqqinnissaq halvfemsikkut aallartinneranniilli pimoorukkaluttuinnarlugu kommunini qitiusunilu oqalliserineqartalerpoq. Aqqissuusseqqinnissamik pisariaqartitsineq soorunalimi inuiaqatigiinni pisortat nukissaasa pitsaanerpaamik iluaqutiginenarissaannik kissaateqarnermut tunngavoq, taamaalilluni nukissat pingaartumik pisortat aningaasaliissutigisartagaasigut pilersitsiortornermut allaffissornermuunngitsoq atornerqartalerniassammata.

Ilisimaneqarpoq ukiuni kingullerni kommunit aqqissuussaaneranni annertuunik allanngortoqartarmat. Kommunit nutaat sisamat ulloq 1. januar 2009-mi pilersinneqarput. 2009-mi kommunit nutaat aqqissuuniarneranni amerlaqisunik misilittagaqartoqalerpoq.

Pisortat suliassaqrarfiinik aqqissuusseqqinneq annertuutigut pisortat suliassaminnik sulinerata innuttaasunut qaninnerpaannngortinneqarnissaannik kissaateqarnermut tunngassuteqarpoq, nukissat annertunerpaamik iluaqutigalugit. Taamaammanuna ukiut arlallit ingerlaneranni nalilersuilluni sulisoqarsimasoq suliassat qanoq ililluni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni agguanneqassanersut. Maannakkut Namminersorlutik Oqartussat KANUKO-KA-lu isumaqatigiinniarput 2010-mi suliassat nuunneqarnissaannut tunngasunik.

2009-mi nunarsuarmi aningaasarsiornikkut ajornartorsiulernerup aammattaaq Nunarput eqqorppaa. Naalackersuisunngortut nutaat inuiaqatigiit aningaasaqarnerata aqqiivigeqqinniarnera aallartippaat taamatut aammattaaq soorunalimi kommuninik attuisussaq. Tassunga atatillugu pisariaqassaartaaq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni isertitat suliassallu siunissami agguanneqartarnissaat oqallisigissallugu.

Innuttaasut agguarsimanerata allanngoriartornera utoqqaat amerliartupiloorlutik, tassani inuussutissarsiorsinnaangitsut amerliartussaallutik, aammattaaq kommuninik attuisussavaoq. Namminersorlutik Oqartussat taamatullu kommunit pissutsit taamaannerat ilanngullugu eqqarsaatigisariaqarppaat pisariaqartinneqartunillu naalackersuinikkut tulleriarinerit tassungalugu atatillugu aqqissuussaanermut tunngatillugu aalajangiisarnerit qulakkeerlugit. Taamaamat pisortat suliassaqrarfiini ileqqaarnissaq nukissanillu iluaquteqarnerup pitsaanerpaannngortinnissaa taakkuinnaallutilluunniit pisariaqarput.

Unammilligassat siuliini taaneqartut kommunillu ukiunit siullernit misilittagarineqalereersut tunngavigalugit kommuninik aqqissuusseqqinnerup sunniutaanik missisueqqinnissaq kommunit suliarisariaqarppaat aqqissuusseqqinnerup pisariaqartinneqartunik iluarsivigineqartarnissaa siunertaralugu.

Taannaana missisueqqinnissaq Naalackersuisut nassuiaatikkut matumuuna peqqataaffigerusukkaat.

Erseqqissarneqassaarli kommunit nammineerlutik sallerpaallutik kommunini ilusiliinerup aqqissuussaaneranut naalackersuinikkullu tulleriarineranut akisussaasuusussat. Kommunit nammineerlutik aqutsinerat isumaqarpportaaq kommunit kommunini ataasiakkaani periarfissat aallaavigalugit naliliisariaqartut Inatsisartut inatsisitigut aalajangersagaasa iluanni naalackersuinikkut allaffissorinikkullu aqutsineq kommuninilu aqutsineq taamatutaaq nunaqarfinni pisisussamisoornerisut.

Naalakkersuisut KANUKOKA-lu kommunillumi sammisat matuma siuliiniittut pillugit ingerlaavartumik oqaloqatigiittarput aammalu Naalakkersuisut KANUKOKA-llu akornanni qaammatikkaartumik ataatsimiittarnissat isumaqatigiissutigineqarput.

Nunami Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisutut kissaatigisaraartaaq kommunini inatsisit ullutsinnut naleqquttuussasut kommunillu pisariaqartitaannut naapertuuttut. 2010-mi upernaakkut namminersorneq pillugu inatsimmi malittarisassat pillugit ilitsersuut nassiuusuunneqassaaq aammattaaq tassani kommunit aningaasaqarnerisa aquneqarneranut malittarisassat nutaat siunnersuutigineqassapput. Taamatuttaaq najukkani nunallu immikkoortuini inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerup nukittorsarnissaannut kommunit periarfissaat eqaannerulissapput. Allanngortitsinissanut tamakkununga siunnersuutit upernaq manna suliarineqassapput.

Naalakkersuisut kommunit nunap immikkoortuini ineriartortitsinissaannut suli annertunerusunik periarfissikkusuppaat. Naalakkersuisut nunap immikkoortuinut naalakkersuinikkut ingerlatsinermik soqutiginninnerata Kalaallit Nunaata aningaasaqarnera tamakkerlugu pitsanngoriartissavaa tamatumuunami periarfissaqalissammat nunatta ilai assigiinngitsut tamarmik immikkut ataatsimoorlutilluunniit nammineq periarfissaminnik piginnaasaminnillu ineriartortitseqqinnissaannut.

Nunap immikkoortuinut naalakkersuinikkut ingerlatsinermi pilersaarusiortoqarpoq kommuningortunut akisussaaffiit suli allat nuunneqarnissaannut. Naalakkersuisut nunap immikkoortuinut pilersaarusiulerput naatsorsuutigaaralu taamatut sulinerup kingunerissagaa nunap immikkoortuini ineriartortitsinermt kaammattuuteqarneq nassuiaammi matumani suliassanik nuusisarneq pillugu kaammattuutitut ilassutaasumik.

Kissaatigaara kommunit pillugit nassuiaat manna kommunit Namminersorlutik Oqartussallu ilanngullugu atortarumaaraat, tassa naliliinaleraangamik siunissami qanoq ittumik aqqis-suussisoqassanersoq, qanoq pisortat aqutsinerlu sunnuteqarnerpaanngorlugit iluarsineqassanersut, suliassat sorliit kommunit siunissami qaninnermi ungasinnermilu pitsaanagerusumik naammassisassaneraat aamma sullissineq qanoq qaffasissusilik kommunit ataasiakkaat naalakkersuinikkut suliassaqarfinni assigiinngitsuni kissaatigineeraat, aamma kommunit Namminersorlutik Oqartussallu akornanni aningaasaqarnermt tunngatillugu agguuasimaneq il.il.

Apeqqutinuku tamakku apeqqutillu allarpassuit aqqiivigineqarnissaannut Kommunit pillugit nassuiaatip ilanngunneqarnissaa qilanaarigiga.

Anthon Frederiksen

Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq

Kommunini inatsiseqartitsinermut inatsisit

Kommunini malittarisassat tassaapput inatsisit, nalunaarutit kiisalu taakkununga atatillugu malittarisassatigut aalajangersakkat taamatuttooq nalinginnaasumik suleriaasissaq aamma nalinginnaasumik aqutsinermut ileqqoreqqusaq.

- Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 31. oktober 1996-imeersoq (qinersinermut inatsit)
- Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 5. december 2008-meersoq (aqutsinermut inatsit) aamma aqutsinermut inatsimmut oqaaseqaatit.
- Kommunini suliaasaqarfiit aqqissuuteqqinneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq (kommunit kattussuunneqarnerannut atatillugu immikkut inatsit).
- Kalaallit Nunaata nunap immikkoortuinut kommuninullu agguarsimanera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 5. december 2008-meersoq (kommuninut agguarsimanermik inatsit).
- Kommunit inuussutissarsiutini il.il. aningaasaleeqataanermikkut inuussutissarsiutinik ineriartortitseqataanissaminut periarfissaat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 18. december 2003-meersoq.
- Borgmesterinik borgmesterillu tulliinik kiisalu kommunalbestyrelsimut nunaqarfinnilu aqutsisunut ilaasortanik il.il. akissarsiaqartitsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 18. december 2008-meersoq (akissarsiaqartitsinermut nalunaarut).
- Kommunit missingersuusiortarnerat, naatsorsuutaat, kukkunerisuisarneq aamma karseqarnerat naatsorsuuseriveqarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 18. september 1995-imeersoq.
- Kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliissutigisartagaat, qularnaveeqqusiuttagaat, tapiissutigisartagaat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersoq.

Kommunini ataasiakkaani kommunalbestyrelsit suleriaasissaanni naalakkersuinikkullu ataatsimiititaliat suleriaasissaanni periaasissanut malittarisassat sulii allat takuneqarsinnaapput. Innersuussutigineqassaataaq kommunit ataasiakkaat aqutsinermut ileqqoreqqusaat naalakkersuinikkut ilusiliisimaneq suliaassallu inissisimanerat paaserusukkaanni.

Kommunit aningaasaqarnerannik aqutsineq kommunit nutaanngoriarmata kommuninut 18-inut naleqqiullugu pisariunerulerpoq peqatigitillugulu ilaatigut IT-mik ineriartortitsinikkut periarfissarinnarnerulerluni kommunit missingersuutaannik tamatigoornerusumik eqqoqqissaarnerusumillu aqutsinissamut. Kommuninangaanniittooq kissaatigineqarpoq kommunit aningaasaqarnerannik aqutsinerup nutaaliaanerusunik malittarisassaqaartitaalnissaa.

Nunami Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq 2010-mi upernaakkut kommunit missingersuusiortarnerat, naatsorsuutaat, kukkunerisuisoqarnerat aningaaseriveqarnerat naatsorsuuseriveqarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 18. september 1995-imeersup allanngortinneqarnissaanut siunnersuummik saqqumiusaqaassamaarpoq.

Siunnersuut pingaartumik marlunnik nutaartaqarpoq siullertut kommunit aningaasanik tigo-riaannaateqarnerat pillugu piumasaqaatinik erseqqissaaneq taamatullu aningaasaqarnermik aqutsineq pillugu kapitali nutaaq, taamaaleriarpat kommunit kommunit aningaasaqarneranik qaninnerusumik aqutsinissamut malinnaasitsinissamullu qulakkeerivigineqassallutik. Siunner-

suut Naalakkersuisunit suliarineqalersinnagu ilaatigut kommuninut KANUKOKA-mullu tusarniaassutigalugu nassiunneqassaaq.

Peqatigitillugu kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliisarnerat, qularnaveeqqusiisarnerat, tapiissuteqartarnerat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersup atorunnaarsinneqarnissaanut siunnersuut saqqummiunneqassaaq.

Sivitsortumi kommuninit kissaatigineqartarpoq najukkani nunallu immikkoortuini inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerup qulakkeerneqarnissaanut nukittorsarneqarnissaanullu periarfissarissaarnerunissaq. Pilersaarutit 350.000 koruunik amerlanerusunik aningaasartallit qitiusumiit akuersissutigineqartarnissaannik nalunaarummi piumasaqaataasoq inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerup allaffissornikkut aquunneqarneranut akornutaasutut kommuninit malugineqartarpoq. Taamatuttaaq kommunit kommunini inuussutissarsiutinut suliniutit pillugit ukiumoortunik nakkutilliisoqarfimmut sukumiisumik nalunaarutigineqartarnissaannik piumasaqaataasoq pisariaqanngitsumik allaffissornertut isigisimavaat.

2007-imi unammilleqatigiinnermut inatsisip (unammilleqatigiinneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 19. november 2007-imeersup) allanngortinneqarneratigut § 13-imi kommunini inuussutissarsiutinut pilersaarutinut atatillugu Unammilleqatigiinnermik nakkutilliisoqarfimmit siumoortumik naliliisitseqqaartarpoq pillugu aalajangersagaq aalajangersarneqarpoq. Aalajangersakkakut qulakkeerneqarpoq unammilleqatigiinnermik equititsisinnaanermik apeqquutinut tunngatillugu kommunit inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfimmut aningaasaliinikkut inuussutissarsiutinut ikiuussinnaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 18. december 2003-meersaq naapertorlugu pilersaarutit nalilersorneqartarnissaat.

Kommunit missingersuusiortarnerat, aningaasanik atoriaannarnik uninngasuuteqarnerat, naatsorsuutaat, kukkuniisuiisoqarnerat kiisalu aningaaseriveqarnerat naatsorsuuseriveqarnerallu pillugit nalunaarutissamut siunnersuutikkut matuma siuliiniittukut peqatigitillugu kommunini pisariaqartinneqartumik aningaasaqarnermik aqutsinissaq qulakkeerneqassaaq.

Nalilliinerinukua matuma siuliiniittut tunngavigalugit kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliisarnerat, qularnaveeqqusiisarnerat, tapiissuteqartarnerat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersumi pilersaarutinut 350.000 koruunit qaangerlugit aningaasartalinnut qitiusumiit akuersissutigineqartarnissaannut tunngasumi taamatullu kommunini inuussutissarsiutinut pilersaarutit Nakkutilliisoqarfimmut immikkut nalunaarutigineqartarnissaannik piumasaqaatit pisariaaruttut.

Kommunit 18-iniit sisamanut

Kommunit angisuut sisamat nutaat ulloq 1. januar 2009-mi pilersinneqarput. Kommunerujusuit pilersinneqartinnagit ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat sisamaasut 2008-mi aprili piffissamat 1. maj 2008-miit 31. december 2008-mut qinerneqartut kattussuunnissaq piareersarpaat, kingornatigullu kommunalbestyrelsingorlutik. Kattussuussineq kommuneqarfiit ilusiligaanerannik aqqissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq naapertorlugu malittarisassaqtitaavoq.

Siusinnerusukkut komuniusut 2007-imili naalackersuinikkut allaffissornikkullu ataatsimiititalianik suleqatigiinnillu pilersitsiortorput kattussuunnernik piareersaasussanik. Aqqissuusaanermuttaaq allattoqarfinnik pilersitsiortortoqarpoq inunnillu ataatsimik arlalinnilluunniit sulilersitsisoqarluni, kommunit tulliullugu kommunerujussuarnut ilannguttussat tamakkiisumik paaseqatigalugit. Allattoqarfiit tamakku suliassat assigiingiaartorpassuit naalackersuinikkut oqallisissianut aalajangigassanullu tunngavissiat sularisarpaat. Siunertaavoq ikaarsaariarnermut ataatsimiititaliat sisamaasut sapinngisamik piaartumik 1. januar 2009-miuliinnartog – kommunalbestyrelsingorunik – kommunit kattunneqartut aqqissuusaanissaat ingerlanissaallu eqqarsaatigalugit pisariaqartinneqartunik aalajangiisinaaleriissasut.

Kommunalbestyrelsit sisamat nunaqarfinnilu aqutsisut 26-t

Tabelimi matuma kinguliiniittumi takuneqarsinnaasutut kommunalbestyrelsinu sisamaasuni inuit qinigaat april 2008-mi ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianut sisamaasunut qinersinermi affaannarminnilluunniit ikinnerulerput. Taamaattoq siumut kommunit 18-iusimasut tamarmik sinniisoqarnissaat qulakkeerneqarpoq – nunami sumiinneq tunngavigalugu ilaasortaqtitsinikkut.

Kommunit tunngasut ilusiligaanerannik aqqissuusseqqinneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq naapertorlugu kommunit kattussuunneqarnerannut atatilugu aammattaaq ataatsimoorluni nunaqarfinni aqutsisussat qinerneqassapput.

April 2009-mi nunaqarfinni aqutsisussanik nutaanik qinersisoqarpoq qinersisinnaatitaasut nunaqarfinni najugallit inuit qinigaat 106-it qinermatigit, tassaalersut nunaqarfinni aqutsisut nutaat. Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat amerlassusaat 40 %-imik annikilleriarpoq ilaasortaniit 180-iniit 106-inut nunaqarfinni aqutsisunngortuni. Peqatigitillugu nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat affaannangorpoq 56-iniit 26-nut. Nunaqarfinni aqutsisut kattuttut ilaasa ilaasortaat tallimaapput, nunaqarfinni aqutsisuusimasut amerlanersaat pingasunik ilaasortaqtartut.

Inuit qinigaasa amerlassusii kommunit kattussuunnerat sioqqullugu kingornatigullu

Inuit qinigaat	Amerlassusii
Kommunalbestyrelsimut ilaasortat, qinigaaffik 2005-2009	168
Kommunalbestyrelsimut ilaasortat, qinigaaffik 2009-2013	72
Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat, qinigaaffik 2005-2009	180
Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat, qinigaaffik 2009-2013	106

Kommunalbestyrelsit nunaqarfinnilu aqutsisut kommunit kattussuunnerat sioqqullugu kingornatigullu

Kommunalbestyrelsit nunaqarfinnilu aqutsisut	Amerlassusii
Kommunalbestyrelsit, qinigaaffik 2005-2009	18
Kommunalbestyrelsit, qinigaaffik 2009-2013	4
Nunaqarfinni aqutsisut, qinigaaffik 2005-2009	56
Nunaqarfinni aqutsisut, qinigaaffik 2009-2013	26

Kommune Kujalleq: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Kommune Kujalleq	Siornagut katill.	Kommune Kujalleq <i>Nunaqarfiit ataatsimoorussat</i>	Kingornagut katill.
Aappilattoq	3	Aappilattoq	
		Narsaq Kujalleq	
		Tasiusaq	3
Narsaq Kujalleq	3		
Tasiusaq	3	9	
Alluitsup Paa	3	Alluitsup Paa	
Ammassivik	3		
Ammassivik	3	6	
Eqalugaarsuit	3	Eqalugaarsuit	
		Saarloq	
		Qassimiut	3
Saarloq	3		
Qassimiut	3	9	
Narsarsuaq	3	Narsarsuaq	3
		Qassiarsuk	
Upernaviarsuk (Maanna: Vatnaverfi)		Igaliku	
Qassiarsuk	3	Vatnaverfi	
Igaliku	3	12	
Kommune Kujalleq		Siornagut: 36	Kingorna: 12

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 12-iniit 4-nut ikilipput. Qinikkat amerlassusaat 36-niit 12-inut appariarput.

Kommuneqarfik Sermersooq: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Kommuneqarfik Sermersooq	Siornagut katill.	Kommuneqarfik Sermersooq <i>Nunaqarfiit ataatsimoorussat</i>	Kingornagut katill.
Kulusuk	5	Kulusuk	5
		Tiniteqilaaq	
		Isortoq	
Tiniteqilaaq	3		
Isortoq	3	11	
Kuummiut	5	Kuummiut	5
		Sermiligaag	
Sermiligaag	3	8	
Kapisillit	3	Kapisillit	
Qeqertarsuatsiaat	3		
Qeqertarsuatsiaat	5	8	
Arsuk	3	3	3
Kommuneqarfik Sermersooq		Siornagut: 30	Kingorna: 16

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 8-iniit 4-nut ikilipput. Qinikkat amerlassusaat 30-niit 16-inut appariarput.

Qeqqata Kommunia: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Qeqqata kommunia	Siornagut katill.	Qeqqata kommunia <i>Nunaqarfiit ataatsimoorussat</i>	Kingornagut katill.
Itilleq	3	Itilleq	
Sarfannguit	5		
Sarfannguit	3	6	
Atammik	3	Atammik	
Napasoq	5		
Napasoq	3	6	
Kangaamiut	5	5	Kangaamiut 3
Kangerlussuaq	3	3	Kangerlussuaq 3
<i>Kommuneqarfik Sermersooq</i>		<i>Siornagut: 20</i>	<i>Kingorna: 16</i>

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 6-niit 4-nut ikilipput. Qinikkat amerlassusaat 20-niit 16-inut appararput.

Qaasuitsup Kommunia: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Qaasuitsup Kommunia	Siornagut katill.	Qaasuitsup Kommunia <i>Nunaqarfiit ataatsimoorussat</i>	Kingornagut katill.	
Siorapaluk	3	Siorapaluk	5	
		Qeqertaq		
		Moriusaq		
		Savissivik		
(Qeqertat)	(0)			
(Moriusaq)	(0)			
Savissivik	3	6		
Nuussuaq	3	Nuussuaq	5	
		Nutaarmiut		
		Tasiusaq		
Nutaarmiut	3			
Tasiusaq	3	9		
Innaarsuit	3	Innaarsuit	5	
		Naajaat		
		Aappilattoq		
Naajaat	3			
Aappilattoq	3	9		
Kangersuatsiaq	3	Kangersuatsiaq		
Upernavik Kujalleq	5			
Upernavik Kujalleq	3	6		
Nuugaatsiaq	3	Nuugaatsiaq	5	
		Illorsuit		
Illorsuit	3	6		
Qaarsut	3	Qaarsut	5	
		Niaqornat		
Niaqornat	3	6		
Ikerasak	3	Ikerasak	5	
		Saattut		
		Ukkusissat		
Saattut	3			
Ukkusissat	3	9		
Qeqertaq	3	Qeqertaq	5	
		Saqqaq		
Saqqaq	3	6		
Oqaatsut	3	Oqaatsut	3	
		Ilimanaq		
Ilimanaq	3	6		
Akunnaaq	3	Akunnaaq	5	
		Kitsissuarsuit		
		Ikamiut		
Kitsissuarsuit	3			
Ikamiut	3	9		
Iginniarfik	3	Iginniarfik	5	
		Ikerasaarsuk		
		Niaqornaarsuk		
Ikerasaarsuk	3			
Niaqornaarsuk	5	11		
Kullorsuaq	3	3	Kullorsuaq	3
Attu	5	5	Attu	3
Kangerluk	3	3	Kangerluk	3
Qaasuitsup Kommunia		Siornagut: 94	Qaasuitsup Kommunia	Kingorna: 62

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 30-niit 14-inut ikilipput. Qinikkat amerlassusaat 94-niit 62-inut appariarput.

Nuna tamakkerlugu: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Nuna tamakkerlugu kattunnerup siorna ilaasortat amerlassusaat	180	Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna ilaasortat amerlassusaat	106
Nuna tamakkerlugu kattunnerup siorna nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat	56	Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna nunaqarfinni aqutsisut ataatsimoorussat amerlassusaat	20
		Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna nunaqarfinni aqutsisut ataasiakkaat amerlassusaat	6
		Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna nunaqarfinni aqutsisut tamaasa katillugit amerlassusaat	26

Nuna tamakkerlugu kommunit kattutinnginnerini nunaqarfinni aqutsisut amerlassusii 56-iniit kattunnerup kingornagut nunaqarfinni aqutsisut ataatsimoorussanut 20-nut appariarput. Nunaqarfinni aqutsisut 6-it nunaqarfinnut allanut ataatsimoorunneqanngillat, nunaqarfiup angissusaa aammalu nunaqarfiup avinngarusimanera pissutaalluni nunaqarfik nammineq aqutsisoqarsinnaaneraniq periarfissaqarmat. Nuna tamakkerlugu qinikkat amerlassusii 180-iniit 106-inut appariarput.

Kattussuunnissaq sioqqullugu aqutsinermut inatsit nutaaq aalajangersarneqarpoq, kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 5. december 2008-meersoq. Allangortitsinikkut, takuuk § 11, kommuninut ajornarunnaarpoq IT-teknologi atorlugu ataatsimiittarnissamut.

Taamaaliornikkut periarfissaqalerpoq kommunit kommunerujussuarni angalasarnerisa anni-killisinnissaannut eqaannerusumillu aalangiiniartarnissaannut. Video atorlugu ataatsimiittarnerit allaffissornermissaaq atorneqalerput. Nalilerneqarpoq periarfissat tamakku atorneqarnerisigut siunissami annertuunik sipaartoqartarsinnaalissasoq.

Kommunik arlalinnik nunaqarfittaannillu ataatsimoortitsilerluni kattussuussineq kommunip pisortaqaqarneranut, aqunneqarneranut aqqissuussaananerannullu annertuunik piumasaaqatitaqarpoq. Qitiusumiit aqutsisoqartariaqarpoq ilaatigut isumannaarsinnaajumallugit

- kommunalbestyrelsen aalangiinerisa akuersissutigineqartutut naammassineqartarnissaat
- innuttaasut tamarmik assigiimmik sullinneqarnissaat
- aningaasaliissutit aningaasaliinermilu siunniussaasut malinneqartarnissaat.

Tamatumani pisariaqarpoq kommunalbestyrelsimiit suliaqartussanut erseqqissumik attaveqartarfeqarnissaq peqatigitillugumi kommunimi nunamut siammarluni ungasissumiinneq taannaannaalluniluunniit annertuunik unammiligassartaqarmat.

Kommunit 2009-mi kommunit aqqissuussaananerannik iluarsartuussillutik suliaqarput. Kattussuussilertinnanili paasineqareerpoq tamanna suliarujussuususaasoq ingerlaatsimilu iluarsisuteqartarnissaq pisariaqartassasoq. Naliliisoqarpoq kommunit allangortitsinernik tamakku-ninnga siunnerfeqarlutik sulisimasut kisiannili aammattaaq suli kommunit allaffissorinikkut aqutsisoqarfiini nukissartornaqisunik suliassaqartoq.

Aqqissuussaananermut isumalioqatigiissitap kaammattuutigaa taamani kommuniusuni aqqissuussaananermik allangortitsinermiit attugaasuni sulisunut tamanut suliffissaqartitsisoqaannassasoq. Taamaattoqarsimavortarlumi. Kommunit arlallit eqqarsaatersuutigisimavaat sulinik illoqarfimmiit illoqarfimmut allanut nuussinissartik suliassat naammassineqartarnerat pisariinnerulersinniarlugu.

Kommunini sisamani innuttaasut katitigaanerat: Innuttaasut katitigaanerata allanngoriartornera

Tabelimi matuma ataaniittumi takuneqarsinnaavoq kommunit inuttussusiisa allanngoriartornerat siusinnerusukkut taaneqartoq kommunini sisamaasuni tamani utoqqaat amerleriarlutik inuusuttullu ikileriarlutik.

Kommunini sisamani innuttaasut katitigaanerat 2003 – 2009

		Innuttaasut amerlassusiisa piffissami allanngoriartornerat, ukioqatigiiaanun agguarlugit						
Kommuni	ukioqatigiiaat	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kujalleq	0-5-nik ukiullit	751	706	690	673	647	636	625
(Kujataani)	6-15	1357	1376	1336	1305	1253	1247	1197
	16-19	453	471	507	524	547	565	523
	20-24	489	511	531	536	565	568	585
	25-59	3991	3955	3904	3824	3750	3704	3636
	60-64	351	382	396	397	427	411	418
	65+	529	521	531	576	598	624	648
	Katillugit	7921	7922	7895	7835	7787	7755	7632
Sermersooq	0-5-inik ukiul	1939	1907	1876	1898	1894	1892	1831
(Kitaa-Tunu)	6-15	3415	3491	3457	3420	3333	3354	3305
	16-19	1032	1083	1177	1134	1197	1199	1112
	20-24	1348	1387	1416	1427	1476	1486	1595
	25-59	10890	11126	11077	11110	11105	11255	11287
	60-64	603	687	761	785	833	837	814
	65+	783	806	820	864	895	975	1010
	Katillugit	20010	20487	20584	20638	20733	20998	20954
Qeqqa	0-5-inik ukiullit	957	895	893	893	878	850	878
	6-15	1812	1762	1751	1698	1661	1582	1532
	16-19	534	566	625	664	700	725	698
	20-24	677	685	683	714	684	692	733
	25-59	4871	4815	4840	4865	4825	4802	4822
	60-64	303	320	335	328	354	351	366
	65+	551	569	570	578	583	625	657
	Katillugit	9705	9612	9697	9740	9685	9627	9686
Qaasuitsup	0-5-inik ukiul	1879	1804	1781	1779	1759	1686	1601
(Avannaq)	6-15	3653	3612	3541	3459	3328	3168	3020
	16-19	1147	1127	1168	1211	1250	1252	1236
	20-24	1220	1238	1296	1318	1281	1264	1308
	25-59	9016	8847	8784	8681	8590	8454	8455
	60-64	686	708	748	762	733	704	697
	65+	1190	1228	1222	1252	1302	1339	1362
	Katillugit	18791	18564	18540	18462	18243	17867	17679
Tamakkerlugit	56427	56585	56716	56675	56448	56247	55951	

Kommuni Kujallermi innuttaasut tamarmiusut piffissami ikiliartuinnarsimapput. Kommuneqarfik Sermersuumi piffissami tamarmi amerliartortoqarsimavoq 2008-miit 2009-mut ikiliallat-toqarnera eqqaassanngikkaanni. Qeqqata Kommuniani innuttaasut amerlassusiat ukiumiit ukiumut nikerarsimavoq piffissarli tamaat isigigaanni innuttaasut amerlassusiat aalaakkaanerusimalluni. Qaasuitsup Kommuniani piffissami taaneqartumi innuttaasut ikiliartorsimapput.

0 – 5-inik ukiulinni kommunini sisamani tamani ikileriartoqarsimavoq. Kommuni Kujallermi ikileriarnerup 20 %-it pallimavai, Qaasuitsup Kommuniani 15 %-it missaat, Qeqqata Kommuniani 8 %-it Kommuneqarfik Sermersuumilu 5 % ukiuni 2003-miit 2009-mut.

6 – 15-inik ukiulinnut Kommuneqarfik Sermersuumi 3 %-it missaannik ikileriartoqarsimavoq, kisiannili innuttaasut taamatut ukiullit kommunini allani 15 – 20 %-inik ikileriasimallutik ukiuni 2003-miit 2009-mut.

16 – 19-inik ukiulinni ukiuni taakkunani kommunini sisamani tamanit innuttaasut amerleriarsimapput kisiannili kingullermi 2008-miit 2009-mut kommunini tamani ikileriasimallutik.

Inuit 20 – 24-nik ukiullit kommunini tamani amerliartorsimapput. Akerlianilli inuussutissarsiorsinnaasut 25 – 59-inik ukiullit amerlassusiat Kommunimi Kujallermi 9 % missaani ikiliartorsimapput, Qeqqata Kommuniani 1 % missaani aamma Qaasuitsup Kommuniani 6 % missaani, akerlianilli Kommuneqarfik Sermersuumi taamatut utoqqaassusillit 4 %-ingajannik amerle-riarsimallutik.

60 – 64-inik ukiullit 65-illu sinnerlugit ukiullit kommunini sisamani tamani assigiimmik allanngoriartorput tassalu amerliartorlutik. Innuttaasut katitigaaneranni allanngoriartorneq inuusuttut ikiliartorlutik inuussutissarsiorsinnaasullu ikiliartorlutik kiisalu utoqqaat amerliartorlutik pisariaqartileraapat kommunit Namminersorlutik Oqartussallu unammilligassaqalernerat tamatuma kingunerissallugu kommunit Namminersorlutik Oqartussallu ilaatigut apeqqutit makku eqqarsaatigisariaqalerlugit:

- Innuttaasut amerlassusaasa allanngoriartornerat, najugaqarnerisalu allanngoriartornerat kiisalu meeqqat atuarfiisa ingerlaasiat allanngussagaluarpas kingunerissanerlugu meeqqerivinnik meeqqallu atuarfiinik sumiiffiit ilaanni annikillisaasoqarnissaa ilaannilu anner-tusaasoqarnissaa? Innuttaasut katitigaanerat atuarfinit sunngiffimmilu sammisasaqar-titsivinnut illoqarfinni nunaqarfinnilu qanoq kinguneqassava?
- Inuit utoqqaanerusut amerliartornerata ilaatigut utoqqalinersianut aningaasartuutit amer-liartornissaannik naatsorsuutiginnittariaqalersitsisup kingunerissanerlugu utoqqarnik isumassuinerup immikkut suliniutigineqartariaqalernerata?
- Pisortat sullissivii innuttaasut ikiliartornerannut qanoq naleqqussarneqassappat suliasa-qarfinnilu ataasiakkaani sullissinerlu qanoq ittoq pisortat akissaqartippaat?
- Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat qanoq iliorlutik qulakkeersinnaavaat innuttaasut utoqqartaasa nukissaasa ilisimasaasalu iluaqutigineqarnissaat, taamaalilluni innuttaasut sivilisunerusumik suliffeqarnermiiginnarnissaannut kajumissuseqalersillugit?
- Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat qanoq iliorlutik qulakkeersinnaavaat innuttaasut ilaasa ullumikkut sulinngikkaluarlutik ikiorserneqartartut (siusinaartumik pensionisiat, pisortanit ikiorsiissutit) sulilersinneqarsinnaanerata, taamaalillutik inuit tamakku suliffe-qarnermut nukimminnik atuinissaannut kajumilersinneqarlutik?
- Kommunit Namminersorlutik Oqartussallu qanoq ilillutik qulakkiissavaat innuttaasut suliffeqarnermi unammilligassanut takkukkumaartussanut ilinniartinneqarnissaat ilinniar-teqqinneqarnissaallu?
- Kommunit Namminersorlutik Oqartussallu qanoq ilillutik qulakkiissavaat nunaqarfimmiut suliffeqarnermi allanngoriartortumi nukissaminnik atuisinnaanerata qulakkeerneqarnissaa?

Pisortat isertitaasa allanngoriartornerat

Kommunit isertitaasa allanngoriartornerat

Kommunit isertitaat tassaanagerusarput akileraarutinit isertitat aamma kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit. Kommunit akileraarutinit isertitaat inuit akileraarutaanneersuupput, kommuninut ataatsimoortumik akileraarutineersuullutik kiisalu ingerlatseqatigiiffinnit pissarsianillu akileraarutineersuullutik.

Tulliuttuni kommunit akileraarutinit isertitaasa kommuninullu ataatsimoortumik akileraarutit annertussusiisa ukiuni 2000-imiit 2010-mut allanngoriartornerat nassuiarneqassaaq. Allanngoriartorneq Namminersorlutik Oqartussat pingaarnertut isertitaqarfigisartagaanni tassaa suni akileraarutinit akitsuutinillu isertitani kiisalu naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaani taamatut allanngoriartornermut sanilliunneqassaaq.

Kommunit akileraarutinit isertitaat kommuninullu ataatsimoortumik tapiissutit

(mio. kr.-nngorlugit)	A	A	A	A	A	A	M	Agg. Uk.
	2000	2002	2004	2006	2008	2009	2010	qaffariaat
Inuit akileraarutaat	1.235	1.373	1.479	1.502	1.682	1.693	1.711	3,3 %
Kommuninut ataats. Akiler.	178	223	233	352	410	360	453	9,8 %
Ingerl. Pissars. Akileraar.	35	50	62	69	77	91	100	11,1 %
Komm. Ataats. tapiissutit	668	703	761	746	742	775	719	0,7 %
Katillugit	2.116	2.349	2.536	2.669	2.912	2.919	2.983	3,5 %

Maluginiagassat:

1. Inuit akileraarutaannut 2009-mut kisitsisit naatsorsuutit kisitsisitariinnarigallarpaat.

2. Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit siusinaartumik pensionisianut 50/50-imik aqqiissuussinermut aningaasartuutitut aqqiissuteqarnermut iluarsisaapput.

Tabelimi qulaaniittumi takuneqarsinnaavoq kommuninut akileraarutitigut isertitat kommuninullu ataatsimoortumik tapiissutit 2000-imiit 2010-mut ukiuni aalajangersimasuni allanngoriartornerat. Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit siusinaartumik pensionisianut 50/50-imik aqqiissuussinermut aningaasartuutitut matusissuteqarnermut iluarsisaapput, taamaaliornermi ataatsimoortumik tapiissutit allanngoriartornerannut piviusorsionerusumik takusutissaammat.

Tabelimi takuneqarsinnaavoq akileraarutinit ataatsimoortumillu tapiissutinit kommunit isertitaasa takutikkaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut agguaqatigiissillugu ukiumut 3,5 %-inik qaffariartoqartartoq. Taamaakkaluartoq akileraarutinit isertitat kiisalu ataatsimoortumik tapiissutit ilaasa qaffariartarneranni annertuunik allanngorartoqartarpoq. Taamaalilluni kommuninut ataatsimoortumik tapiissutini takuneqarsinnaavoq ukiumut agguaqatigiissillugu 0,7 %-inik annikitsuinnarmik qaffariartoqartartoq, kommunilli kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit ingerlatseqatigiiffiilla aamma pissarsianit akileraarutinit isertitaat taamatut ukiumut 10 %-erluinnangajannik qaffariarsimallutik.

Ukiuni 2000-imiit 2010-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit annertussusaanni annikitsuinnarmik qaffariarneq arlalinnik pissuteqarpoq. Pissutaanersaavoq kommunit immikkut ilinniartitaanermit suliniutinut akileeqataanerit, tassani kommunit 2006-imi 12,3 mio. koruuninik akileeqataallutik 77,7 mio. koruuninut qaffariartortunik 2009-miit ataatsimoortumik tapiissutit annikillisinneqarnerisigut. Taamatuttaaq 2010-miit ataatsimoortumik tapiissutit 30 mio. koruuninik ikilisinneqarput Naalakkarsuisut tulleriiarineratigut aningaasaqarnermut politikikkut ataatsimut isigalugu sipaaruteqarnerup Inatsisartunit akuersissutigineqartup kingunerisaanik.

Akileraartitseriaatsimik ilusilersuinertaaq ukiuni 2000-imiit 2010-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit annikitsuinnarmik qaffariarsimanerannut nassuiaatigineqarsinnaavoq. Taamaalilluni inuit akileraarutaannit akileraarutinit isertitat tamarmiusut, kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit kiisalu ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu akileraarutit ullumikkut 75 %-ii kommuninut pisassanngortinneqartarput, taamaallaalli akileraarutinit isertitat 25 %-ii nu-

nap karsianut pisassanngortinneqartarlutik, tassa nuna tamakkerlugu 11 %-inik akileraarutitigut. Tamakku kinguneraat assersuutigalugu Inatsisartut akeqanngitsumik biileqartitaasarneq annertunerusunik akileraaruserneqassasoq akuersissutigigaluarpasuk, taava annertunerusunik akileraaruserneqassasoq akileraarutinit pissarsiat 75 %-iisa missaat kommuninut tuttalissagaluarput.

Inatsisartut sunniutilimmik akileraartarnermut politikkeqalersinnaassappata kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit akeqanngitsumik biileqartitaasernerup annertunerusumik akileraarusigaanerata kingunerisaanik kommunit akileraarutinit isertitanit pissarsiarineruligaattut anikillisinneqassapput. Taamaalilluni kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit 2010-miit 6 mio. koruuninik ikilisinneqassapput akeqanngitsumik biileqartitaanerup annertunerusunik akileraarusigaasalerneratigut kommunit isertitaqarnerulernerata kingunerisaanik.

Tamannattaq atuuppoq assersuutigalugu utoqqalinersianut akiliutigineqartartut qaffanneqarnerisigut, tassani Namminersorlutik Oqartussat kommunillu 90/10 % tunngavigalugu aningaasartuutit aningaasalersugarimmatigut, annertussutsit qaffanneqarnerisa kingunerisaanik kommunit akileraarutinit isertitanik tigusartagaasigut pissarsiarineqartartutulli ataatsimoortumik tapiissutit annikillisinneqarlutik.

Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit kommunit isertitarisartagaasa annertuumik qaffannerannut pissutaatinneqarsinnaavoq akileraartarnermik iluarsaaqqinneq, 2005-imiit atuutilersumik atulersinneqartoq. Akileraartarnermik iluarsaaqqinnerup kinguneraa inummut ilanngaati 38.000 koruuniniit 48.000 koruuninut qaffanneqarnera kommuninullu ataatsimoortumik akileraarutit 4 %-imiit 6 %-imut qaffanneqarnerat, tamanna pissutaalluni kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit kommunit isertitaasa annertuumik qaffariarnera ukiuni 2000-imiit 2010-mut.

Akileraartarnermik iluarsaaqqinneq innaallagissap, erngup kiassarnerullu assigiimmik akeqartitaanerisa atorunnaarsinneqarnerannut atatillugu piviusunngortinneqarpoq, inuit nunaqarfini isorliunerusunilu isertitakitsut inummut ilanngaati qaffanneqarneratigut innaallagissamut, imermut kiassarnermullu akisunerussutinut taperneqartalerlutik.

Namminersorlutik Oqartussat isertitaasa allanngoriartornerat

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pingaarnertut isertitarisartagaat naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutigisarpai taamatullu toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitat. Toqqaannartumik akileraarutinit isertitat tassaanerupput nuna tamakkerlugu akileraarutit 11 % toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitat akitsuutineersuullutik, soorlu motorinut, raajanut eqqussukkanullu akitsuutineersuullutik pingaartumik imigasamiit tupamiillu. Toqqaannartumik akileraarutit toqqaannanngitsumillu akileraarutit siunertamut kontoni 24.10-mi aamma 24.11-mi aningaasanut inatsimiittuni takuneqarsinnaapput.

2010-mut aningaasanut inatsimmi naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit 2010-mi 3.495 mio. koruunit isertitarineqassapput, toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitat missingersuusiorneqarsimallutik 892 aamma 809 mio. koruuninut. Taamaalillutik isertitassat taakku katillugit 5.196 mio. koruuninik amerlassuseqarput, taakku Namminersorlutik Oqartussat 2010-mi tamakkerlugit missingersuusiaralugit isertitaasa katillugit 6.035 mio. koruuniusut 86 %-eraat.

Tabelimi ataaniittumi Namminersorlutik Oqartussat ukiuni 2000-imiit 2010-mut ukiuni toqqakkani naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit kiisalu toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitarisartagaasa allanngoriartornerat takuneqarsinnaavoq.

Namminersorlutik Oqartussat toqqaannartumik toqqaannangitsumillu akileraarutinit taamatullu naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit isertitarisartagaat

(mio. koruuninngorlugit)	A	A	A	A	A	M	M	Aggvaqat. uk. qaffariaat
	2000	2002	2004	2006	2008	2009	2010	
Toqq. akileraarutit	685	744	777	780	876	848	892	2,7 %
Toqqaannang. akileraar.	685	655	628	657	792	782	809	1,7 %
Naal. ataats. tapiissutai	2.725	2.877	3.006	3.120	3.301	3.439	3.495	2,5 %
Katillugit	4.095	4.276	4.411	4.557	4.969	5.069	5.196	2,4 %

Tabelimi takuneqarsinnaavoq Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit aamma toqqaannartumik toqqaannangitsumillu akileraarutinit isertitaasa takutikkaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut aggvaqatigiissillugu ukiumut 2,4 %-inik qaffariaateqar-toqartarsimasoq, taakku ukiuni taakkunani kommunit isertitaasa 3,5 %-inik allanngoriaateqar-tarsimanerannit annikinnerullutik.

Toqqaannartuunngitsuminguna akileraarutini pingaartumik annertusiartorneq piffissami annikitsuinnarmik annertusiartornermik takutitsisoq. Toqqaannartuunngitsumik akileraarutinit isertitat amerlanerpaartaat pingaartumik imigassanik aalakoornartulinnik tupanillu eqqussuinnermut akitsuutineersuupput. Taamaalluni ukiuq 2000-imi eqqussuinnermut akitsuutit 537 mio. koruuninik annertussuseqarput, taakku 2010-mut aningaasanut inatsimmi 2010-mi 578 mio. koruuninik pissarsissutaanissaat missingersuusiorneqarsimalluni. Taamaappoq naak eqqussukkanut akitsuutit 2007-imi qaffanneqaraluartut.

Taamatutaaq tabelimi takuneqarsinnaavoq naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai ukiuni 2000-imiit 2010-mut ukiumut 2,5 %-inik qaffariaateqartarsimasut. Naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai Namminersorlutik Oqartussat isertitaasa tamarmiusut 55 %-eraat. Naalagaaffiup tapiissutaasa annertussusiat Danmarkimi akit aningaasarsiallu allanngoriartornerat malillugu iluarsivigineqartarpoq, taamaammatt naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai pissusiviusutigut amerleriartanngillat, tamanna kommunit akileraarutinit isertitaannit allaaneruvoq, taakku kommunit pingaernerpaatut isertitaqaatigisarlugit.

Pingaarnertut oqaatigineqarsinnaavoq kommunit isertitaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut Namminersorlutik Oqartussat isertitaannit annertusiartornerusimasut. Naak kommuninut ataatsimoortumik tapiissutaasartut ukiuni taakkunani ataatsimut isigalugit 100 mio. koruunit sinnerlugit ikilisinneqarsimagaluartut kommunit 2009-miit immikkut ittumik ilinniartitaanerup sulisutigineqarneranut 77,7 mio. koruuninik akileeqataasimagaluartut taamatullu ataatsimoortumik tapiissutit 2010-miit 30 mio. koruuninik ikilisinneqarlutik.

Naalakkersuisut pissusissamisoorsoraat kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat ukiut ingerlaneranni isertitamikkut assigiiaarnerusumik annertusiartortitsissappata. Taamaallorinnikkut qulakkeerineqataaffiginiarlugu atugarissaarnerunissamik suliassaqarfiit ataasiakkaat kommuninut aamma Namminersorlutik Oqartussanit isumagineqartartut atugarissaarnermi assigiiaakannersumik ineriartornermik nalaataqarnerat.

Tamakku tunngavigalugit Naalakkersuisut isumaqarput 2010-miit ataatsimoortumik tapiissutininik tulleriarinikkut 30 mio. koruuninik ikilitsineq pissusissamisoortoq siunertamullu naapertuulluni.

KOMMUNIT AKORNANNI ISERTITANIK AGGUAASSISARNEQ

Ataatsimoortumik tapiissutininik agguaassisarneq akerlaarutinillu naligiissitsisarneq

Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit 2010-mi 789,3 mio. koruuniupput. Ataatsimut tapiissutit agguaanneqartarput kommunini ataasiakkaani pilersugassanik nammatassat innutaasullu amerlassusii tunngavigalugit ataatsimut isigalugu kommunit taamatut angissusii tunngavigalugit. Pilersugassanik nammatassat inuit sulisinnaasutut ukiullit 18-imiit 64-inut ukiullit

amerlassusiinut naleqqiullugu meeqqat inuusuttullu (0-imiit 17-inut ukiullit) utoqqaallu (65-imiit qummut ukiullit) amerlassusiisut paasineqassapput.

Pilersugassanik nammatassat taamaalillutik tassaapput innuttaasut pilersorneqartussatut isumaqarfigineqartut innuttaasunut sulisinnaasutut ukiulinnut naleqqiullugit. Kommunit ataatsimut isigalugu meeqqanut, inuusuttunut utoqqarnullu annertuunik aningaasartuuteqartarput assersuutigalugu makkununga; ulluunerani paaqqinnittarfiit, atuarfiit utoqqarnillu isumaginiffiit. Taamatut kommunit innuttaasunut sulisinnaasutut ukiulinnut aningaasartuutigisartagaat annikitsuupput. Taamaamat ataatsimoortunik tapiissutinik agguaassisarneq aningaasartuutitut kommunini innuttaasut ukioqqortussutsikkut agguarsimanerata kingunerisaanut aningaasartuutaasartunut naleqqiullugu pissusissamisoorpoq.

Kommunip ataatsimoortumik tapiissutit qaffariarnerat malugisarpaa meeqqat, inuusuttut utoqqaallu kommunimut nuukkaangata. Tamatumunnga pissutaavoq innuttaasut amerlassusiata pilersugassanillu nammatassat kommunimi amerleriarnerat.

Kommunip ataatsimoortumik tapiissutit annikilleriarnerat malugisarpaa inuk sulisinnaasutut ukiulik kommunimut nuukkaangat. Ataatsimoortumik tapiissutit innuttaasut amerleriarnerata kingunerisaanik amerleriartarput, kisiannili qaffariaat taanna pilersugassanik nammatassat annikilleriarnerannik illuatungilerneqartarpoq.

Tabelimi matuma ataaniittumi kommuninut pilersugassanik nammatassat takuneqarsinnaapput 1. januar 2009-mi innuttaasut amerlassusiat aallaavigalugu. Naleqqersuutigalugu kisitsisittut allassimapput naleqqersuutip 100-p assigalugu Kalaallit Nunaannut ataatsimut isigalugu pilersugassanik nammatassat.

Kommunini pilersugassanik nammatassat

Pr. 1. januar 2009	Naleqq.
Kommune Kujalleq	102,9
Kommuneqarfik Sermersooq	88,4
Qeqqata Kommunia	101,1
Qaasuitsup Kommunia	111,9
Kalaallit Nunaat - katillugit	100,0

Tabeli qulaaniittoq aamma ataatsimoortunik tapiissutinik agguaariaaseq allaaserineqartoq aallaavigissagaanni imaappoq Kommuneqarfik Sermersooq kommuninut pingasunut allanut naleqqiullugu innuttaasumut ataatsimut annikinnerungaartunik ataatsimoortumik tapiissutisartoq. Kommuneqarfik Sermersuumi pilersugassanik nammatassat annikitsuinnaanerannut pissutaavoq Nuup illoqarfiani sulisartut tikisitat katersuussimanerat. Taamatuttaaq oqaatigineqassaaq Qaasuitsup Kommuniani pilersugassanik nammatassat annertummata, taamaalilluni Qaasuitsup Kommunia kommuninut pingasunut allanut naleqqiullugu innuttaasumut ataatsimut annertunerungaatsiartunik ataatsimoortunik tapiissutisarluni.

Kalaallit Nunaanni kommunini akileraarutininik naligiissitsisarneq atuuttoq ukuninnga pingasunik kinguneqartarpoq:

1. Inuit akileraarutaannik naligiissitsisarneq tassani kommunit isertitatigut tunngavigisatig agguaqatigiissitsinermit 90 %-imik minnerugaangata/ agguaqatigiissitsinermit 115 %-imik annerugaangata tiguisarlutik/tunniussarlutik. Isertitanut tunngavigineqartoq kommunimi akileraarutit 20-miitillugit naatsorsorneqartarpoq, taanna ilanngaassisarnermut procentit appasinnerpaartarimassuk.
2. Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinut ilusiliussakkut agguanneqartarput.
3. Ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu akileraarutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinut ilusiliussakkut agguanneqartarput.

Kommunit inuit akileraarutaannit isertitaat kommunimut akileraarutineersuupput, taakku 2010-mi Qeqqata Kommuniani Kommuneqarfik Sermersuumilu 25 %-iupput, Kommuni Kujal- lermi Qaasuitsup Kommunianilu 27 %-iullutik. Inuit akileraarutaannit pissarsiat naligiissinneq- artarput siuliini imm. 1-imi allaaserineqartutut.

2010-mut inuit akileraarutaannik naligiissitsinerup kingunerissavaa Kommuneqarfik Sermer- suup aaqqissuussinermut 78,9 mio. koruuninik tunniussaqaqarnera taakkunannga Kommuni Kujal- leq 4,3 mio. koruuninik tigusaqassalluni Qaasuitsullu Kommunian 74,6 mio. koruuninik tigusaqas- salluni.

Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit taamatullu ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu aki- leraarutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutitulli agguaanneqartarput.

Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit 6 %-iupput. Kommuninut ataatsimoortumik akile- raarutinit pissarsiat agguaassassat 2010-mi 452,7 mio. koruuninik amerlassuseqarput. Pissar- siat taakku annertussuserisartagaat ukiumiit ukiumut allanngorartarput. Taamaalilluni 2009- mi pissarsiat 359,6 mio. koruuniupput 2008-mi 410,0 mio. koruuninik amerlassuseqarlutik. Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit pissarsiat nikerartumik annertussuseqartarne- rannut pissutaavoq ukiunit akileraarfiusunit siuliinit inaarsaanermut iluarsiiisuteqartoqartar- nera. Ingerlatseqatigiiffinit pissarsianillu akileraarutinit pissarsiat 2010-mi 100,1 mio. koruu- niupput.

Ataatsimoortumik tapiissutinik akileraarutinullu naligiissitsissutit agguaanneqarnerisa ataat- simut isigalugu kingunerisarpaat Kommuneqarfik Sermersuup pingaartumik Qaasuitsup Kom- munianut akileeqataasarnera annikinnerusunillu Kommuni Kujallemut. Tamatumunnga pissu- taavoq Kommuneqarfik Sermersuumi annertunerusunik isertitatigut tunngavissaqartoqarnera kiisalu kommuninut allanut taamatullu pingaartumik Qaasuitsup Kommunianut naleqqiullugu kommuninut pilersugassanik nammatassat annikinnerunerat.

Kommunit akornanni isertitat agguaanneqartarnerata allanngortinneqarnissaanik siunnersuut

Ataatsimoortumik tapiissutinik, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinik kiisalu ingerlat- seqatigiiffinit pissarsianullu akileraarutinik agguaassisarnermi kommuni utoqqaassutsikkut agguarsimaneq tamatumalu malitsigisaanik aningaasartuutit malinneqartartut taava inuit aki- leraarutaannik naligiitsitsisarneq imaanneruvoq innuttaasut assigiinngiaartumik atugarissa- arneq kommunini malugisarlugu, tassani Kommuneqarfik Sermersooq kommunimi annertuunik isertitaqarfiusartooq appassisummik kommunit akileraartitsisarlu peqatigitillugulu qaffasissu- mik atugarissaarfiulluni kommuninut allanut naleqqiullugu, takuuk kommunit missingersuutaat pillugit immikkoortoq.

Innutaasut katitigaanerata allanngoriartornera pillugu immikkoortortami nassuiarneqarpoq Kommuneqarfik Sermersooq ukiuni kingullerni inuttusiartorsimasooq Qaasuitsup Kommunian taamatut annertussusilimmik inukilliartorsimalluni.

Kommuneqarfik Sermersuumi inuttusiartornerata kinguneraa kommunip sullissiviisa kommuni- mi annertusarneqartariaqalernerat. Taamatuttaaq Qaasuitsup Kommuniani ataatsimut sullissi- viit inukilliartornerata kingunerisaanik naleqqussarneqartariaqarput.

Qaasuitsup kommuniani sullissivinnik ikilisaalluni naleqqussaanissaq piffissami sivikitsuinnar- mi naamassiuminaassaaq. Taamatuttaaq Kommuneqarfik Sermersuumi inuttusiartornerata kinguneraa piffissap ingerlanerani annertuunik ingerlataqarnikkut annertuunik iluaqutissarsi- nissaq.

Qulaani allassimasut kiisalu kommunini assigiinngiaartunik atugarissaartitsinerup pisaria- qalersissinnaavaa kommunit akornanni isertitat agguaanneqartarnerata naleqqussarneqarta- riaqalernerata, taamaalilluni Kommuneqarfik Sermersooq ullumikkornit kommuninut allanut an-

nertunerusumik ikiuuttalerluni taamatuttaaQ pingaartumik immikkut Qaasuitsup Kommunia-
nut.

Isertitat agguanneqartarnerata allanngortinneqarneratigut kommunit akornanni annertune-
rusumik naligiissitsisarnerup qanoq ililluni qulakkeerneqarnissaanut siunnersuutaavoq ataatsi-
moortumik tapiissutit, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit aamma ingerlatseqatigiif-
fiit pissarsianillu akileraarutit agguanneqarneranni pilersuineramik nammatassat annertuneru-
sumik oqimaalutarneqartalernissaat. Tabelimi ataaniittumi pilersuinermi nammatassat tun-
ngavissaq 1,1-imi ersersinneqarput naleqqersuutinngortinneqanngikkallartillugu.

Pilersuinermi nammatassat tunngavissaq 1,1-imi ersersinneqarnerat

1. januar 2009-mi	Naleqq.
Kommune Kujalleq	103,2
Kommuneqarfik Sermersooq	87,2
Qeqqata Kommunia	101,1
Qaasuitsup Kommunia	113,1
Kalaallit Nunaat - katillugit	100,0

Oqaasertaliussat: Pilersuinikkut nammatassat tunngavissaq 1,1-imi ersersinneqarput tulliullugulu naleqqersorneqar-
lutik.

Isumaqartoqarpoq ataatsimoortumik tapiissutit, kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit
kiisalu ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu akileraarutit ukiumi ataatsimi agguassassat inerne-
rat 1,3 mia. koruuninik annertussuseqartoq, taakkulu agguanneqartassasut pilersuinermi
nammatassat pingaartinnerullugit, soorluni qulaani taaneqareersoq, taava Kommuneqarfik
Sermersooq agguassinermi 5,5 mio. koruuninik ikinnerusunik tigusaqartalissaaq Qaasuitsup
Kommuniali paarlattuanik 5,0 mio. koruuninik amerlanerusunik tigusaqartalissalluni. Kommuni
Kujallermut aamma Qeqqata Kommunianut sunniutaasussat killeqassapput 1,3 mia. koruunit
agguanneqarneranni taakku 0,4 aamma 0,1 mio. koruuninik amerlanerusunik tigusaqartalis-
sammata.

1,1-imut taarsiullugu tunngavissaq 1,2 atorneqassappat aningaasat qulaani taaneqartut kom-
muninut ataasiakkaanut taamatut marloriaatingajannussapput.

Missingersuutit naatsorsuutillu kisitsisitaat pingaarnit

Nunami Namminermit, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfik kommuninit aningaasqarnermut paasissutissanik pissarsiniarsimavoq. Kommununalbestyrelsit kommunit 2009-imut naatsorsuutaat sulii akuersissutigingilaat. Naatsorsuutit nassiunneqartut taaneqartut "2009-imut naatsorsuutit" taakku kisitsisit politikikkut akuerisassatut saqqummiunneqassapput. Kisitsisit taakku naatsorsuutigineqarput kommunip naatsorsuutaatut inaarutaasumik akuerineqartut.

Missingersuutit 2009 aamma naatsorsuutit 2009

Kommunit missingersuutaat 2009 aamma 2009-mi naatsorsuutissatut ilimagineqartut mio. koruuninngorlugit

Konto	KUJ	KUJ	SER	SER	QEQ	QEQ	QAA	QAA
	M-09	N-09	M-09	N-09	M-09	N-09	M-09	N-091
1 allaffissorneq	69,2	70,3	229,7	249,5	91,2	88,1	173,6	182,3
2 teknik	29,4	29,3	60,5	63,9	37,7	34,6	61,6	65,4
3 suliff./inuussutiss.	27,2	26,9	49,3	40,0	18,6	19,4	50,1	56,8
4 isumaginnineq	113,4	121,4	289,4	310,5	105,3	106,7	228,8	243,2
5 ilinniart./kultur	144,7	144,3	431,2	430,4	210,5	200,5	371,0	360,0
6 pilersuineq	2,1	2,8	16,3	11,2	8,8	10,4	15,3	18,4
7 sanaartorneq	22,1	35,6	375,4	257,1	63,7	43,3	72,3	57,8
8 indtægter	-414,2	-410,2	-1344,4	-1307,1	-489,1	-515,5	-972,7	-949,0
Sinneqartoorutit	6,1					12,3		
Amigartoorutit		20,3	107,4	55,6	46,4			34,9
FAjornerulernerat (-)/pitsaanerulernerat (+)		-26,4		51,8		58,7		-34,9

Paasissutissiisoq: KR-Dataanalyse kommunit nalunaarutaat tunngavigalugit.

2009-mut missingiutitut tunngaviusut kommunit sisamat ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliaannit 2008-imi akuersissutigineqarput, taakkulu kommunit sisamaasut siullermeerummik missingiutigaat. Taakkulumiss missingiutit 2009-imi kommunini ataasiakkaani arlaleriarluni nalimassarneqartarput. Missingiutini naatsorsuutinilu annertuumik nikingasoqaraangat taava pisariaqarpoq kommunit ataasiakkaat kommunip aningaasqarnerata aqunneqarnera misissusallugu missingiutit naatsorsuutillu nikingassutaanut uuttuutitut.

Naatsorsuutit 2009 aamma missingersuutit 2010

Tabel: 2009-mut naatsorsuutaagallartut aamma 2010-mut missingersuutit mio koruuninngorlugit

Konto	KUJ	KUJ	SER	SER	QEQ	QEQ	QAA	QAA
	R-09	B-10	R-09	B-10	R-09	B-10	R-09	B-10
Konto	KUJ	KUJ	SER	SER	QEQ	QEQ	QAA	QAA
	R-09	B-10	R-09	B-10	R-09	B-10	R-09	B-10
1 allaffissorneq	70,3	66,3	249,5	241,3	88,1	91,6	182,3	176,5
4 isumaginninn.	121,4	110,4	310,5	298,1	106,7	109,9	243,2	233,1
7 anaartorneq	35,6	8,8	257,1	98,7	43,3	71,4	57,8	71,7
80 inuit akileraar.	-215,0	-210,0	-844,8	-859,8	-280,6	-278,0	-403,5	-420,0
81 ingerlats. Akil.	-4,2	-2,0	-64,9	-57,4	-6,3	-4,0	-5,6	8,0

Paasissutissiisoq: KR-Dataanalyse kommunit nalunaarutaat tunngavigalugit.

2009-imi naatsorsuutit kiisalu 2010-imut missingersuutit annertuumik nikinganeqarpata taava kommunit ataasiakkaat 2010-mut missingersuutit nalilersoqqinneqarnissaat eqqarsaatigineqartariaqassaaq.

INNUTTAASUMUT ISERTITAT ANINGAASARTUUTILLU 2009-MI

Kisitsisit pingaarnit

Kommunitoqqat 18-iusut assigiinngiiaartumik annertussusilimmik kisitsisit pingaarnit KANUKOKA-p ukiut tamaasa suliarisagaat atortarsimavaat. Kisitsisit pingaarnit KANUKOKA-p quppersagaani takuneqarsinnaapput.

Kisitsisit pingaernerit atornerisigut periarfissaqalersarpoq kommunit akornanni sanilliussinis-samut.

Atoruminartuutitsiniarnermik pissuteqartunik taamaallaat innuttaasunut ataasiakkaanut kisitsisit pingaernerit suliarineqarsimapput. Susassaqarfiit ilaanni pissusissamisoornerussaag atuisunut ataasiakkaanut aningaasartuutitut kisitsisinik pingaarnernik suliaqassalluni asser-suutigalugu meeqqat atuarfiannut isumaginninnermullu tunngassuteqartuni.

Kisitsisittaaq pingaernerit kommunimi naalackersuinermik suliallit sullissinissamik toqqaga-annut atatillugit isigineqartariaqarput.

Sullissinerit atugaanerannik imarisaannillu (benchmarking) kommunit sisamaasut akornanni sanilliussineq suliaqarfinni assigiinngitsuni siunissami sullissinerup qanoq ittuunissaata aalajangersarneqarneranut atatillugu pingaaruteqarsinnaavortaaq.

Sullissinerup imarisaata saniatigut nunami sumiinnermi innuttaasullu katitigaaneranni pissut-sit kisitsisinik pingaarnernik taakkuninnga atuinermut atatillugu pingaaruteqarput.

Kisitsisinik pingaarnernik atuinermut atatillugu killissaqarpoq kommunit kontolersueriaatsit assigiinngitsut atortarsimassappatigit imaluunniit nunami sumiinnermi pissutsit annertuumik assigiinngissuteqarsimangippata.

Kisitsisinik pingaarnernik atuneq naliliisarluni misissuineranut siunertanut kaammattuutigine-qarsinnaavoq kommunit akornanni taamatullu nunaqarfiit ataasiakkaat akornanni kommunini ataasiakkaani.

Missingersuutit 2009 aamma naatsorsuutit 2009. Kr.-it innuttaasunut ataasiakkaanut

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
1 ALLAFFISSORNEQ				
Missingersuusiaaqqartut	9.061	10.943	9.414	9.819
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	9.213	11.905	9.909	10.311
2 TEKNIKIMUT TUNNGASUT				
Missingersuusiaaqqartut	3.848	2.904	3.889	3.487
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	3.835	3.049	3.567	3.698
3 SULIFFEQARNERMUT INUUSSUTISSARSIORNERMULLU TUNNGASUT				
Missingersuusiaaqqartut	3.569	2.351	1.917	2.832
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	3.526	1.908	2.006	3.215
4 ISUMAGINNINNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuusiaaqqartut	14.865	13.810	10.876	12.941
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	15.907	14.820	11.019	13.758
5 ILINNIARTITAANEQ KULTURILU				
Missingersuusiaaqqartut	18.963	20.845	21.733	20.983
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	18.901	20.541	20.705	20.360
6 PILERSUINERMI SULIFFEQARFIIT				
Missingersuusiaaqqartut	275	778	907	867
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	372	536	1.078	1.042
INGERLATSINERMUT ANINGAASART. KAT.				
Missingersuusiaaqqartut	50.580	51.630	48.736	50.929
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	50.703	51.698	48.732	50.175
7 SANAARTORNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuusiaaqqartut	2.889	14.056	6.574	4.092
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	4.659	12.271	4.471	3.268
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Missingersuusiaaqqartut	-54.267	-60.294	-55.284	-55.021
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	-53.752	-62.377	-53.217	-53.677

Paasissutissiisoq: Naatsorsuutit kisitsisitaat KR-Dataanalyseersut kommunit nalunaarutaat 22. april 2010-imeersut tunngavigalugit. Missingersuutit kisitsisitaat kommunit 18. januar 2010 nalunaarutaat tunngavigalugit.

Tabelini takuneqarsinnaavoq kommunit sisamaasut akornanni aningaasartuutit assigiinngitso-rujussuusut. Kommunini ataasiakkaani illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaat akornanni atuineq sammineqarsimangilaq.

Isertitat ator neqarsinnaasut

Tassani 2009-mut missingersuutit iluarsisat malillugit aningaasat innuttaasunut ataasiakkaanut ator neqarsinnaasut taaneqarput.

Imaaliortoqarusussimavortaaq aningaasat qassit innuttaasunut ataasiakkaanut ator neqarsinnaanersut taallugit kommunit sisamaasut kommunimut akileraarutit assigiimmik procenteqartissimasuuppatigit.

Aningaasanut innuttaasunut ataasiakkaanut ator neqarsinnaasunut ilaapput inuttut isertitanit akileraarutit, ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat, nalinginnaasumik tapiissutit naligiissitsinerillu, erniat, aningaasaatinut iluanaarutit isertitalu allat.

Tabelini marluusuni takuneqarsinnaavoq innuttaasunut ataasiakkaanut kommunip pissaris-saernerusup kommunillu pissakinnerusup akornanni annertuumik assigiinngissuteqartoq.

2009-mut naatsorsuutit innuttaasumut kr.

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Inuttut isertitanit akileraar.	-28.169	-40.315	-28.965	-22.824
Isertitat allat *	-28.582	-22.062	-24.252	-30.853
8 ISERTITAT ERNIALLU tamakkerlugit	-53.752	-62.377	-53.217	-53.677
Akileraartarnermut procentit				
atuuttut 2009	27%	25%	25%	27%

*) nalikilliliinerit ingerlatsinermilu angusat ilanngunnagit

Paasissutissiisoq: KR-Dataanalyse kommunit nalunaarutaat tunngavigalugit.

Akileraarutit 2009-mut isertitassatut naatsorsuutigineqartut nalilersornerani ilannguattariaqarpoq 2009-mut akileraarutinit isertitanut sanilliullugu nikingasinnaammat. Akileraartarnermit Aqutsisoqarfimmiit naatsorsuinerugallartup takussutissippaa minnerpaamik kommunit ilaat akiligassinneqarumaartoq akileraarutit inaarlugit suliarineqareerpata. Akerlianik kommunit ilaasa akileraarutinit utertoorsinnaanertik naatsorsuutigisinnaagaat nalilerneqarpoq akileraarutit inaarutaasumik suliarineqareerpata.

2009-mut naatsorsuutit innuttaasumut kr. kommunit tamarmiusut 26%-imik akileraaruteqartuuppata

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Inuttut isertitanit akileraar.	-27.126	-41.928	-30.124	-21.979
Isertitat allat *	-25.582	-22.062	-24.252	-30.853
8 ISERTITAT ERNIALLU tamakkerlugit	-52.709	-64.990	-54.376	-52.832

*) nalikilliliinerit ingerlatsinermilu angusat ilanngunnagit

Paasissutissiisoq: Naatsorsueqqinnermut tunngaviupput kisitsisit KR-Dataanalysemit pineqarsimasut

**Aningaasartuutit aamma isertitat innuttaasumut 2009-imut 2010-imullu
Missingersuutit 2009-imut 2010-imullu iluarsisat innuttaasumut kr.**

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
1 ALLAFFISSORNEQ				
Missingersuutit iluarsiat 2009	9.131	11.188	9.503	9.662
Missingersuutit 2010	8.689	11.518	9.460	9.982
2 TEKNIKIMUT TUNNGASUT				
Missingersuutit iluarsisat 2009	3.872	2.806	3.486	3.279
Missingersuutit 2010	3.813	2.991	3.598	3.477
3 SULIFFEQARNEQ INUUSSUTISSARSIORN.				
Missingersuutit iluarsisat 2009	3.599	2.393	2.080	3.412
Missingersuutit 2010	3.476	2.470	2.173	2.688
4 ISUMAGINNINNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuutit iluarsisat 2009	14.597	13.810	11.031	13.054
Missingersuutit 2010	14.464	14.229	11.346	13.186
5 ILINNIARTITAANEQ KULTURILU				
Missingersuutit iluarsisat 2009	19.229	20.687	21.596	19.932
Missingersuutit 2010	18.550	21.391	22.361	20.540
6 PILERSUINERMUT SULIFFEQARFIIT				
Missingersuutit iluarsisat 2009	275	815	1.036	835
Missingersuutit 2010	209	802	835	897
INGERLATSINERMUT ANING. KATILLUGIT				
Missingersuutit iluarsisat 2009	50.703	51.698	48.732	50.175
Missingersuutit 2010	49.200	53.400	49.772	50.771
7 SANAARTORNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuutit iluarsisat 2009	5.814	12.568	6.709	3.538
Missingersuutit 2010	1.153	4.710	7.372	4.056
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Missingersuutit iluarsisat 2009	-54.398	-60.300	-55.776	-55.008
Missingersuutit 2010	-54.279	-60.701	-55.519	-55.311

Paasissutissiisoq: Missingersuutitut paasissutissat kommuninit jannuaarip qeqqani 2010 pineqarsimapput.

Tabelitigut takutinneqarpoq 2010-mi Kommuni Kujallermi ataatsimut ingerlatsinermut aningaasartuutit ikileriarnissaat naatsorsuutigineqartoq kommuninili allani pingasuni ataatsimut ingerlatsinermut aningaasartuutit qaffarialaarnissaat naatsorsuutigineqarluni. Kommuni Kujallermi aamma Kommuneqarfik Sermersuumi sanaartukkanut aningaasartuutitut kommunit peqataassutaat annertuumik ikileriassasut naatsorsuutigineqarpoq Qeqqata Kommunianili aningaasartuutit amerleriassallutik.

Kommunini sisamani isertitassat tamarmiusut 2010-mi 2009-misulli qaffasissuseqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Missingersuutit iluarsisat 2009-mut ataatsimut isigalugu 2009-mut missingersuuteqqaatulli issapput.

Inuit qinigaannut aningaasartuutit

Inuit qinigaannut aningaasartuutit mio. koruuninngorlugit.

	Naatsorsuutit 2007	Naatsorsuutit 2008	Missingersuutit 2009	Naatsorsuutit 2009
Kommunalbestyrelsit	38.021	38.837	34.477	
Nunaqarfinni aqutsisut	8.203	8.293	7.796	
Aningaasartuutit allat. Inuit qinigaat	4.290	4.425	3.552	
Katillugit inuit qinigaat	50.514	51.565	45.825	

Paasissutissiisoq: 2007-imi 2008-imilu kisitsisit Kanukoka-p nittartagaanit pisaapput. 2009-imi kisitsisit KR-Data-analysemeerput.

Tabelimi qulaaniittumi erserpoq kommunini inuit qinigaannut aningaasartuutit tamarmiusut 2007-imiit 2008-mut qaffariaallassimasut.

Aaqqissuussaannermut lsumalioqatigiissitat oqaatigisimavaat aningaasarsiaannarnit 20 mio. koruunit missaat peerneqarsinnaasut imaassimassappat, kommunini inuit qinigaasa amerlasusii 350-it sinnerluginiit 70-it inorluginut ikilisinneqartut. Taamaassangatitsinerugalarli Inatsisartut kommunit nunaqarfinni aqutsisut ataannarnissaannik inassuteqarnerannik malinninneratigut allanngortinneqarpoq imaalilluguli nunaqarfinni aqutsisut ikilisillugit. Ullumikkut 72-it kommunalbestyrelsinit ilaasortaapput 106-illu nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortaallutik.

Peqatigitillugu Naalackersuisut kommunerujussuit pilersinneqarnerannut atatillugu kommunit kommunini annertunerusumik akisussaassuseqalernissaq innersuussutigalugu aningaasarsianik qaffaaqqusillutik kaammattuutaat malinniarlugu aalajangerput.

Siuliini allassimasut inerneraat 20 mio. koruuninik sipaarnissaagaluq piviusunngortinneqanngitsoormat. 2008-imiit 2009-imut aningaasartuutit 51,565 mio. kr-niit 47,434 mio. kr.-inut ap-pariarput. Aningaasartuutit sipaarutaasut taamaasillutik katillutik 4,134 mio. kr.-niupput. Maluginiarneqassaaq 2008-imut naatsorsuutit kisimik tunngavigineqarsinnaammata 2008-imimi kommunit ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat sulinerannut kommunit aningaasartuuteqarmata

Kommunini sisamaasuni sullissinerup tulluarsarneqarnera

Kommunini nutaani sisamaasuni unammilligassat annertuut ilagaat ilagiuassallugulu suliassanut ataasiakkaanut sullissinerup qaffasissusiata tulluarsarnissaat akigititanillu innuttaasunut tamanut assigiimmik akiliisoqartarnissaa kommunip iluani sumi najugaqaraluaraanniluunniit. Tamanna pissuteqarpoq pisortat sullissinerat akigititanillu akiliisitsiniartarnej pillugit kommunit ataasiakkaat killeqarfiisa iluanni nalinginnaasumik atuuttumik assigiimmik tunngaveqarnissamik. Kattussuunnissarli sioqqullugu ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat kommunini sisamani kommuninut akileraarutinut procentip annertussusissaa akuersissutigerepaat.

Maannakkutut isertitat qaffasissuseqartillugit kommuninut aningaasaqarnermut tunngatillugu periarfissaqassanngilaq kommunini nutaani sullissinerup qaffasissusissaata aalajangersarneqarnissaanut siusinnerusukkut kommuniusimasuni qaffasinnerpaamik sullissinerup qaffasissusaatulli.

Kommunitoqqani akigititanik appasinnerpaatulli akigititanik aalajangersaanissaq taamatutaaq aningaasartuutit aningaasaqarnermut tunngatillugu naammattumik matussutissaqartinissaannut ajornartorsiutitaqassaaq.

“Kommunit pillugit nassuiaatip” sularineqarneranut atatillugu Nunami Namminermet Pissutsinut immikkoortortaqarfiata kommunaldirektørit sisamaasut attavigisimavai aperalugillu sullissinerup qaffasissusiata tulluarsarneranut atatillugu kommunit sumut killinnersut pingaarnersiukkat tulluuttut iluanni:

- meeqqanut paaqqinnittarfinnut akigitinneqartut
- eqqaavilerinermet akigitinneqartut
- pisortat ikiorsiisarnerannut ikiorsiissutit angissusiinut kiisalu
- utoqqalinersiutilinnut – aammalu siusinaarlutik utoqqalinersiutilinnut tapigitinneqartartut

Kommunit sisamaasut nalunaaruteqarnerat tunngavigalugu nalilerneqarpoq kommunit qulaani pineqartut pillugit sullissinerup qaffasissusiata tulluarsarnerat ingerlalluartoq.

Kommunit suli 1. januar 2009 kattussuutinnginneranni ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat aammalu allanngortitserinermi allaffissornikkut sulisitaasut sullissinerup qaffasissususiata tulluarsarnissaanut piareersarlutik sulisimapput kingusinnerusukkut atugassanik

Naalakkersuisut nassuiaammi takkuttussami sullissinerup tulluarsarneqarnerata ineriartortinneqarnera nassuiarumaarpaat.

Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassat agguarsimanerat

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaat ukiunik tallimangorlersunik pisoqaassuseqangajalerpoq. Taakku ingerlaneranni Namminersorlutik Oqartussat pilersinneq arput, nutaanik Inatsisartoqalerluni nutaanillu Naalackersuisoqalerluni kiisalu sisamanik nutaanik kommunerujussuannortuni kommunalbestyrelseqalerluni. Nalilerneqarpoq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassat agguanneqarnissaannut kaammattuutit sulernerumut maannamut tunngavigineqarsimasut aammaarlugit naalackersuinikkut oqallisigineqartariaqartut isummerfigineqarlutillu.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitap kaammattuutai tunngavigalugit immikkoortumi matumani suliassat ullumikkut Naalackersuisunit Namminersorlutik Oqartussaniit kommuninut iluaqutissartalimmik nuunneqarsinnaasut allaaserineqassapput.

Tunngavissat makku suliassat nuunneqarnissaannut tunngaviginiarneqarput:

1. Pitsaanerusumik sunniuteqarnerusumillu innuttaasut sullinneqartariaqalerput
2. Marloraammik allaffissorneq atorunnaarsinneqartariaqarpoq
3. Innuttaasut, allaffissornikkut aqutsineq naalackersuinermillu suliallit iluaquserniarlugit paasiuminarsaasoqartariaqarpoq
4. Pisortat suliassanik naammassinniartarneranni sipaartoqartariaqarpoq
5. Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit atugassannortitat suliassanut malinnaasassapput

Namminersorlutik Oqartussaniit kommuninut suliassanik nuussisarnissamut pinngitsoorani piumasaqaataassaaq kommunit sisamat tamarmik uppersarsinnaassammassuk inuit saaffiginnittarfii taamatullu kommunimi suliassaqarfiit tamarmik imatut aaqqissuunneqarsimasut tunngavissat qulaani taaneqartut aallaavigalugit kommunit suliassariligaat naammassisinnaangorlugit.

Eqqarsaatigineqarsinnaavorli suliassaqarfiit immikkut ittut Namminersorlutik Oqartussat kommuninik ataasiakkaanik suleqateqarlutik ataatsimoorlutik kommuninullunniit suliaritittarsinnaagaat, assersuutigalugu suliassaqarfiit aalajangersimasut ingerlanneqarnerat. Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissutit taamaattut nalinginnaasumik suliassannortitsisarnernut nassuiaammi matumani allaaserineqartunut ilaangitsutut isigaat.

Suliassanik kommuninut suliassannortitsiortornermut atatillugu pisariaqassaartaaq suliassaqarfinni tamakkunani naammagittaalliorsinnaanerup nalilersorneqarnissaa. Taamaappoq isumaginninnermut tunngassuteqartuni. Kommunerujussuannortut suliassatigit naamagittaaliutinik suliassat ilaat nammineq suliassaqarfimmini suliarsarsinnaassavaat assersuutigalugu ataatsimiititaliani ataavartuni naammagittaalliutinik suliassat suliareneqartarnerisigut (qulliunerusunut anngussisinnaaneq).

Naliliisoqarpoq qulliunerusunut anngussisinnaalernikkut naammagittaalliutip suliareneqarneranut piffissaq atorneqartartoq annikillisinneqarsinnaassasoq, kommunimmi innuttaasunut qaninnerpaajummata, oqartussaasullu ikilisinneqassallutik naammagittaalliutip suliareneqarneranut ilanngussuuttartut.

SULIASSAQARFIIT NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT KANUKOKA-LLU AKORNANNI ISUMAQATIGIINNIUTIGINEQARTARTUT

Suliassa qarfinni matuma kinguliini taagorneqartuni Naalakkersuisut kommunillu 2009-mi maa-jip qiteqqunneraniilli allaffissornikkut naalakkersuinikkullu suliassat nussorneqarnissaat oqal-lisigisarsimavaat. Nunamut Namminer-mut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq-arfik naalakkersuisoqarfiit attuumassuteqartut Aningaasaqarnermullu Naalakkersuisoqarfik peqatigalugit Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit KANUKOKA-mut isumaqatigiinniartas-saaq. Isumaqatigiinniarterit naammassineqaraangata Namminersorlutik Oqartussani KANU-KOKA-milu nuussinissaq pillugu naalakkersuinikkut aalajangiisoqartassaaq.

1. Innarluutilinnik isumaginninnermut tunngasut

Aaqqissuussaanner-mut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat isumaginninnermut tunngasut kommuninut nuunneqassasut. Naalakkersuisut tunngaviatigut tassunga isumaqataapput.

Namminersorlutik Oqartussat kommunillu tunngaviatigut isumaqatigiissutigaat tamakku-nunnga tunngasut kommuninut suliassanngortinneqartariaqarmata. Aallaqqaamm-ut siunertaa-simagaluarpoq suliassat paaqqinniffinnut tunngasut ilanngullugit kommunit nutaat pilersin-neqarneranni 1. januar 2009-miit atuutilersumik nuunneqassasut. Kingusinnerusuk-kut kommu-nit kissaateqarput piffissaq taanna nikisinneqassasoq. Maannakkut isumaqatigiinniarterit ima angusaqarfiutigereerput innarluutilinnik isumaginninnermut tunngasut 1. juli 2010-miit nuun-neqarnissaat naatsorsuutigineqalerluni. Nuussisoqalersinnagu tamakkununnga tunngasuni ta-mani aningaasaqarneq inissillugu isumaqatigiinniutigineqaaqassaaq. Taamatuttaaq apeqqutit sulianut allaffissornermullu tunngasut aaqqiivigineqaaqartariaqassapput.

2. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut tunngasut

Tamakku tassaapput:

A. Meeqqanut inuusuttunullu nuna tamakkerlugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit

Nuna tamakkerlugu meeqqanut inuusuttunullu aqqanilinnik ulloq unnuarlu angerlarsimaffeqar-poq, illoqarfinni ukunaniittunik, Sisimiut, Qaqortoq, Ilulissat, Uummannaq aamma Ammassalik meeqqanut inuusuttunullu 0-imiit 19-inut ukiulinnut inuuniarnikkut ajornartorsiutilinnut. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit kommuninut tamakkiisumik aningaasalersugaapput. Aaqqissuussa-anner-mut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaa tamakkununnga tunngasut kommuninut isuma-gisassanngortinneqassasut.

B. Nuna tamakkerlugu innarluutilinnut angerlarsimaffiit

Kalaallit Nunaanni arfinilinnik nuna tamakkerlugu innarluutilinnut angerlarsimaffeqarpoq isa-manillu innarluutilinnut immikkoortortaqarfeqarluni tassa innarluutilinnut 0-imiit 62-inut ukiu-linnut. Angerlarsimaffiit aalajangersimasunut tunngassuteqartorujussuupput, ator-neqarsinna-affiallu kommunit nunamut agguarsimaneriligaannut naleqquttuunngilaq. Aaqqissuussa-anner-mut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununnga tunngasut kommuninngortun-ut isumagisassanngortinneqassasut, kisiannili innarluutilinnut angerlarsimaffiit kommunit ataat-simoorlutik ingerlatseqatigiiffiannit ingerlanneqarlutik.

Naalakkersuisut tunngaviatigut isumaqatigaat nuna tamakkerlugu ulloq unnuarlu angerlarsim-affiit meeqqanut inuusuttunullu taamatullumi innarluutilinnut kommuninut isumagisas-sanngortinneqarsinnaanerata, eqqarsaatigineqartariaqarlunili siusippallaannginner-soq maan-nakkuugallartoq tamakkununnga tunngasut tunniunneqassappata, tassami innarluutilinnik isu-maginninneq 1. juli 2010-mi isumagisassanngortinneqassamat. Innarluutilinnik isumaginnin-nermut tunngasut tunniunneqarnerata sungiunneqarnissaanut piffissaliisoqartariaqarpoq, ul-loq unnuarlu angerlarsimaffiit isumagisassanngortinneqarnissaat eqqarsaatigilersinnagu.

Naalakkersuisut isumaqarputtaaqq kommuninit ataatsimoorullugu ingerlatsinermut ingerlatseqatigiiffimmik pilersitsineq ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ingerlanneqarnerata suliarinissaanut naleqquttuunngitsoq. Taarsiullugu aqqiisoqartariaqarpoq taamaalippat kommunit ataatsimoorlutik isumaqatigiissutigisinnaassammassuk qanoq ingerlatsisoqassanersoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnik nakkutilliineq Namminersorlutik Oqartussanut suliaaaginnartariaqarpoq.

Kommunini aqutsinermut inatsit ullumikkut periarfissaqartitsinngilaq isumaginninnermut tunngassuteqartuni kommunit ataatsimoorussaannik ingerlatsinermut ingerlatseqatigiiffillorinissamut. Isumaginninnermut tunngassuteqartuni kommuninit ataatsimoorullugit ingerlatseqatigiiffillortoqassappat inatsisit allanngortinneqaqqaartariaqassapput pisortat suliaaqaat kommunit ataatsimoorullugit akisussaaffigineqalersinneqassappata.

3. Imerajuttunik katsorsaasarneq

Aqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitap kaammattuutigaa tamakkununga tunngasut kommuninut tunniunneqassasut. Aallaqqaammut siunertaagaluarpoq suliaaqaat paaqqinnittarfinnut ilanngullugit kommuninik nutaanik pilersitsinermi 1. januar 2009-miit atuutilersumik nuunneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut tamatumunnga isumaqataapput.

Taamaattoq KANUKOKA-p 18. december 2009-meersunik allagaqarluni nalunaarutigaa imerajuttunik katsorsaasarneq Namminersorlutik Oqartussaniiginnartariaqartoq tamakkununga tunngasut pisariaqartitat naapertorlugit malittarisassaqaartitaalernissaasa tungaanut. Peqqisutsimut Naalakkersuisoqarfiup imerajuttunik katsorsaasarnerup sammisatut ulloqartinneqarnissaa piareersalerpaa KANUKOKA-p kommunineersullu peqataaffigisassaat imerajuttunik katsorsaasartunut ilinniarsimanissamik piumasaqaatit imerajuttunillu katsorsaasissamut neqeroorutit assigiinngitsut tassani oqallisigineqassallutik.

Sammisaqarluni ulloqartitsinissakkut siunertaavoq imerajuttunik katsorsaasarnerup kommuninut ingerlatassanngortinneqarnissaanut tunngavissat oqaasertalersorneqarnissaat.

4. Peqqissaaneq

Aqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitap kaammattuutigaat tamakku kommuninut suliasanngortinneqassasut.

Naalakkersuisut tamatumunnga isumaqataanngillat.

5. Angerlarsimaffinni peqqissaasoqarneq

Aqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitap kaammattuutigaat tamakku kommuninut suliasanngortinneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut isumaqatigaat tamanna illoqarfanni anginerusuni pissusissamisuussamat, mikinerusunili tamakkununga tunngasunut sulisussarsiortarneq paaqqinnittarfinnut utoqqaallu illuinut suliamik ilinniarsimasutulli ajornartorsiutaassaaq, tassa angerlarsimaffinnut ornigullutik peqqissaasut maannakkut inuttaarutissagaluarpata.

6. Annertuumik immikkut ilinniartitsineq, taamatutaaq Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

Aaqqissuussaannermut isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakku kommuninut sulias-sanngortinneqassasut.

Naalakkersuisut tamatumunnga tunngaviatigut isumaqataapput.

SULIASSAQARFIIT ALLAT

Immikkoortortami tassani Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutaa kiisalu Naalakkersuisut maannakkut suliassat qanoq ilillugit pitsaanerpaamik naammassine-qartarnissaannut isummersimanerat taakkartorneqassapput.

ISUMAGINNINNERMUT TUNNGASSUTEQARTUNI SULIASSAT

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isumaliutissiisummi allapput pingaartikkitsik Isu-maginninnermut tunngassuteqartunut akisussaaffiup ataatsimut katersorneqarnissaa. Sulias-saqarfinnik tamanik kommuninut tunniussinikkut suliament tunngassutillit anginerusut pilersin-neqassapput tamatuma kingunerissallugu sulianik ingerlatsisarnerup ilitsersuisarnerullu pigin-naaneqarfigineqalernerat. Inoqarfinni tamani innuttaasut najukkami sullissinnermut qitiusoqar-fik aqqutigalugu sullissineq pisinnaatitaaffigisartik pisinnaalissavaat.

Sulianik ingerlatsisarneq tamakkerlugu kommuninut nuunneqareerpoq. Namminersorlutik Oq-artussat aningaasalersuisuuginnarput. Kommunit isumaginninnermi ikiorsiissutaasartut akiler-tarpaat taamaalereeraangallu Namminersorlutik Oqartussani utertitsiffigineqartarlutik.

Naalakkersuisut isumaqarput aningaasaqarnermik tunniussinerup kingunerissanngikkaa sulia-mut tunngassutillit annerusut pilersinneqarnerat, isumaqarlutillu pitsaanerpaassasoq ikior-siissutaasartut pillugit aningaasaqarnerup Namminersorlutik Oqartussaniinnassappat.

Meeqqanut tapiissutit meeqqanullu akilersuutit

Aaqqissuussinerit Namminersorlutik Oqartussanit tamakkiisumik aningaasalersugaapput Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigissitallu malillugit kommuninut nutaanut nuunneqartariaq-arlutik. Taamatutaaq Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat ingerla-annartumik aalajangiisalernissaq meeqqanullu tapiissutit akiliutigineqartalernissaat sulissuti-gineqartariaqartut. Meeqqanut tapiissutit ingerlaannartumik akiliutigineqartalernerat ulloq 1. marts 2010-mi atuutilissaaq.

Naartunermi erninermilu ullormusiat, utoqqalinersiutit, siusinaartumik pensionisiat ineqarnermullu tapiissutit

Suliassaqarfiit arlalippassuit kommuninit allaffissornikkut aqutaapput kisiannili assigiinngit-sunik procentilersuilluni Namminersorlutik Oqartussanit kommuninillu aningaasalersugaallu-tik. Tamakku tabelimi ataaniittumi allassimapput.

Susassaqarfik	Aningaasalersuineq kommuni/Namm. Oqartussat
Naartunermi Erniner. ullormusiat	10/90
Utoqqalinersiat	10/90
Siusin. pensionisiat	50/50 pisoqarlu 10/90
Ineqarnermut tapiiss.	40/60

- Naartunermi erninermilu ullormusiat nalilleeqqaarani inatsisitigut pisussaaffiupput, Aaqqis-suussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqartussat.

- Utoqqalinersiat nalileeppaarani inatsisitigut pisussaaffigalugit aningaasartuutaapput, Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqartussat.
- Siusinaartumik pensionisiat 50 %-ii kommuninut 50 %-iilu Namminersorlutik Oqartussanut aningaasartuutissanngorlugit aningaasalersugaapput, 1. januar 2002 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaalersimasut 10 %-ii kommuninut 90 %-iilu Namminersornerullutik Oqartussanit akilerneqartussaapput. Tamakkununga tunngasut Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqassapput.
- Ineqarnermut tapiissutit nalileeppaarani inatsisitigut pisussaaffigalugit aningaasartuutaapput, Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqartussat.

PEQQINNISSAMUT TUNNGASUNI SULIASSAT

Peqqinnissaqarfiup suliassaqarfiisa pingaarnersaraat napparsimavinnik ingerlatsineq Danmarkimilu suleqatigisanut annertunerusunut isumaqatigiissutinik allaffissornikkut aqutsineq. Taamaammatt Peqqinnissamat Naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfiinik kommuninut sisamanut siammaaneq Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit pissusissamisoortussaangilaq.

Kigutigissaaneq Peqqinnissamat Naalakkersuisoqarfiup pingaarnertut suliassaasa ilagaat maannakkutut iluseqarallartillugu annertunerusutigut pisortanit isumagineqartoq. Kigutigissaaneq Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit Namminersorlutik Oqartussaniiginartariaqarpoq.

Naalakkersuisut taamatut isummernermut tunngaviatigut isumaqataapput.

Paarisa

Paarisap paasisitsiniaanikkut siunnersuisarnikkullu pinaveersaartitsineq peqqinnerulersitsiniarnerlu sulissutigai taamatutaaq qitiusumik susassaqarfinilu assigiinngitsuni peqqinnerulersitsiniarluni suliniutinik tullerriaarisarneq. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammatuutigisimavaat pinaveersaartitsiniarluni sulinermut akisussaaffik peqqinnissaqarfimmi pingaarnertut ilanngunneqassasoq taamaallunilu kommuninut nuunneqarluni.

Unammilligassarpasuit inooriaatsimillu pissuteqartumik nappaatit siaruariartupiloernerat nunatsinni maannakkorpiaq misigineqartut eqqarsaatigalugit pisariaqartinneqarpoq qitiusumik aaqqissuussamillu inissisimasumik sullissisoqarnissaa, inuit peqqissuunissaannut tunngatillugu nuna tamakkerlugu suliniutit ataqatigiissaarneqarnerannik qulakkeerinnissinnaasumik katsorsaasoqarnermik qanimut suleqateqarluni. Taamatut qitiusumi aaqqissuussaasumillu inissisimasumik sulisinnaasup peqatigitillugu pisariaqartippaa pingaarnertut pingaanninnerusutigullu immikkoortortamik qanimut oqaloqatiginnittarsinnaaneq periutsit eqqarsaatigineqartut maanilu aallartikkumaneqartut pillugit. Taamaasiortoqassaaq sunniivigeqatigiittarnikkut annertunerpaanik aningaasaqarnikkut iluaqutit pissarsiarisinnaajumallugit anguniakkamat ataatsimut suliaqarnermi.

Naalakkersuisut Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutaat isumaqatiginngilaat.

Peqqinnissaqarfiup kommunillu akornanni suleqatigiissutigineqartartut

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat kommunit peqqinnissaqarfillu pisussaaffigalugu suleqatigiilissasut, kisiannili suliassat namminersortunut ingerlatassanngortinneqarsinnaanera ilaatigut sungiusaaqqittarnermut tunngasut eqqarsaatersuutitut ilanngunneqassasut.

Naalakkersuisut isummersornermut taakkununga isumaqataapput.

KULTUREQARNERMUT, ILINNIARTITAANERMUT, ILISIMATUSARNERMUT ILAGEEQARNERMULLU SULIASSAT

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat ilinniartitaanermut tunngasut Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasut, tassami ilinniarfiit nunamut tamarmut tunngasuummata suliannullu tunngatillugu najugaqarfinnut pituttugaanatik.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Ilinniartut inaat – ingerlatsineq sanaartukkallu

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununga tunngasut kommuninut ingerlatassanngortinneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataanngillat kisiannili ilinniartut inaat ilinniarfinnut nunamut tamarmut atuuttunut atasut kommuninut tunniunneqassasut.

Meeqqat atuarfiini sanaartugassat

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuippat tamakku kommuninut tunniunneqassasut taamaalilluni ingerlatsineq taamatullu illuutit kommuninut suliassanngortillugit.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Ilagiit – ingerlatsineq sanaartukkallu

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat inunngortunik toqusunillu nalunaarsuisarneq kommuninut nuunneqassasoq suliassaqarfiillu sinneri Namminersorlutik Oqartussaniiginnarlutik.

Naalakkersuisut inunngortunik toqusunillu nalunaarsuisarnerup kommuninut nuunneqarnissaa-nik Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutaat tunngaviatigut isumaqatiga-at. Ilagiinni sulisut taamatuttaaq biskoppi palasillu sivitsulersoq kissaatigisarsimavaat taakku kommuninut suliassanngortinneqassasut, kommunimmi suliassat taakkununga assingusut in- nuttaasunut sularisareermatigut.

Najukkani Inuussutissarsiornermut Ilinniarfiit

Najukkani inuussutissarsiornermut ilinniarfiit kommuninut pigineqarput, ingerlatsinerli Namminersorlutik Oqartussanit akilersorneqarluni. Najukkani inuussutissarsiornermut ilinniarfitsigut siunertaavoq sulisinnaasut ullumikkut ilinniagaqanngitsut isumagineqarnissaat. Sulissutigineqartut tamakku iluaqutaasumik suliffeqarnermut tunngassuteqartuni sulissutigineqareersu-nut ataqatigiissaarneqarsinnaapput. Taamaalillutik kommunit pisinnaasanik ineriartortitsineq sulisartunillu ilinniartitseqqinnerit ataqatigiissaarsinnaalissavaat. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat akisussaaffiit tamarmik kommuninut nuunneqassasut.

Naalakkersuisut isummersornernut tamakkununga tunngaviatigut isumaqataapput ingerlatsi-nermut tunngatillugu anguniagassanik isumaqatigiissutitigut naammassineqarsinnaammata.

Meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsittarnerit

Tamakkununga tunngasuni aningaasartuutit meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsinne-rit piareersarneqartarnerannut ingerlanneqartarnerannullu tunngassuteqarput, taamatuttaaq censoreqarnermut atatillugu angalanernut. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaam-mattuutigaat suliassat Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Efterskolimiittarneq

Namminersorlutik Oqartussat atuariartorluni angerlarlunilu angalanernut ineqarnernullu ilinni-artunut Kalaallit Nunaanneersunut Danmarkimi efterskolini ilinniarniartunut tapiissuteqartar-

put. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununga tunngasut kommuninut suliassangortinneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Højskolinut tapiissutit

Nunatsinni højskolinut marluusunut Knud Rasmussenip Højskolianut Sisimiuniittumut aamma Sulisartut Højskoliannut Qaqortumiittumut tapiissutaasartut Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat Namminersorlutik Oqartussaniinnassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput. Højskolit suliffeqarfiupput imminnut pigisut folkehøjskolit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 9, 21. maj 2002-meersoq tunngavigalugu ingerlatsinermut tapiissutisartut.

INUUSSUTISSARSIORNERMUT, NUNALERINERMUT SULIFFEQARNERMULLU SULIASSAT

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq toqqaannartumik suliffeqarfinnut tapiissuteqartarnikkut kommunit ingerlatsinerannut kapu-tartuunneqarsinnaangilaq.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput, kisiannili siunnersuutigalugu ilaatigut kommunit nutaat anginerusut suliffeqarfinnut pitsaasumik periarfisiisinaanerat nukittorsarniarlugu kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliisarnerat pillugu inatsit naapertorlugu tapiissutinik allaffissornikkut aqutsineq kommuni suliassariinnassagaat.

Siusinnerusukkut allanneqareersutut naliliisoqarpoq Kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliissutigisartagaat, qularnaveeqqusiuttaga, tapiissutigisartagaat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersumi pilersaarutinut 350.000 koruuninik sinniisunut qitiusumiit akuersissuteqartarnissamik kiisalu kommunit inuussutissarsiutinut pilersaarutaat pillugit Nakkutilliisoqarfimmut immikkut nalunaaruteqartarnissamik piumasaqaatit pisariaaruttutut, taamaamat nalunaarutip atuukkunnaarsinneqar-nissaanik siunnersuut 2010-mi upernaakkut Naalakkersuisunut saqqummiunneqassalluni.

Inuussutissarsiutinut attuumassuteqartunut tapiissuteqartarnernik aaqqissuussinernut allanut atatillugu 2009-mi aningaasaliisarfiup Nukiit ataanni suliassat inuussutissarsiutinut takornariaqarnermullu attuumassuteqartut assigiinngitsut sularineqartarnissaat pillugu inuussutissarsiutit ineriartortinneqarnerannut ingerlatseqatigiiffinnik (takornariartarfinnit ingerlatseqatigiiffinnik) kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqartoqarpoq. Suliassat nassuiarneqarput Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiutinullu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit.

Maannakkut inuussutissarsiutinik siuarsaaniarluni ilusiliinerup ineriartortinneqarnissaa sulisutigineqarpoq, taamatutaaq nalinginnaasumik inuussutissarsiutit ilusiligaanerannik tapiissuteqartarnermillu aaqqissuussinernik naliliisarluni misissuineq. Taamatut suliagarneq pissutis-saqalersitsisinnaassagunarpoq suliassat inuussutissarsiutinut takornariaqarnermullu attuumassuteqartut allat allanngortinnissaasa eqqarsaatiginissaannut. Taamatutaaq sulisoqarpoq annertunerusunik aningaasaliinernut pilersaarutinullu nunanit allaneersunut atatillugu saaffiginnittarnermut, suliqartarnermut siunnersuisarnermullu tunngasunik. Taamaattoq Naalakkersuisut naliliipput siunnersuineramik suliassat taamaattut il.il. nunatsinni qanoq issuseq pis-sutigalugu kommuninut suliassangortinneqassanngitsut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaattaq tapiissuteqartarnernik aaqqissuussinernit inuussutissarsiutinut attuumassuteqartut allat aammattaq kiffartuussin-

samik isumaqatigiissutitut nuunneqassasut taamaalilluni ilisimasat inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermut tunngatillugu ataatsimoortinneqalersinnaaniassammata.

Naalakkersuisut tunngaviatigut tamatumunnga isumaqataapput.

Suliffeqarnermut tunngasut aallaaviatigut kommuninit susassaqaqfigineqarput sulisartut piinnaasaasa ineriartortinneqarneranni suliniutaasinnaasunut attuumassuteqaramik. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat suliffeqarnermut tunngasunik ingerlatsineq tamakkerlugu kommuninut nuunneqassasoq.

Naalakkersuisut tunngaviatigut isummernernut tamakkununnga isumaqataapput.

Inuussutissarsiutinik siuarsaaniarluni suliassat

“Inuussutissarsiutinik siuarsaaniarluni ilusiliinissap nutaap” 2005-imeersup malitsigisaanik tapiissuteqartarnermik aaqqissuussinerit allaffissornikkut aqunneqarnerata annertunersaa Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiutinullu Siunnersuisoqatigiinnut kiisalu Greenland Venturemut nuunneqarpoq kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinngorlugu. Naalakkersuisut suli nalileqqavaat aaqqissuussinerit tamakku nunatsinnut tunngasuunerannik pisuteqartumik kommuninut suliassanngortinneqassanngitsut. Taamaattoq nalinginnaasumik inuussutissarsiutinut siunnersuisarnerup ilai, taamatuttaaq tunisassianik ineriartortitsiniarluni tapiissuteqartarnermut il.il. tunngatillugu siunnersuineq, kommunini inuussutissarsiutinut immikkoortartaqarfinnut 2008-mi suliassanngortinneqarput, taamaalilluni aammattaq najukani ilisimasamik misilittakkanillu aalaakkaalersitsisoqarniassammata.

Nukissiorfiit

Nukissiorfiit innaallagissamik, imermik kiassaanermillu pilersuineq isumagisaraat kiisalu illoqarfinni nunaqarfinnilu tamangajalluinnarni aqqusinerni qaammaqquteqartitsineq. Innaallagissamik, imermik kiassaanermillu pilersuineq najugaqarfiit atortulersugaanerata ilagaa pingaaruteqarluinnartoq. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat innaallagissamik, imermik kiassaanermillu pilersuinermit taamatullu aqqusinerni qaammaqquteqartitsinermut akisussaaffik kommuninut isumagisassanngortinneqassasoq, taamaalippallu ingerlatsinermut tapiissutit aammattaq malinnaatinneqassapput.

Naalakkersuisut taamatut isummernernut isumaqataangillat.

Naalakkersuisut Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat Nukissiorfiit kommunini ingerlatseqatigiiffinnut sisamanut aggulunneqarnissaat pillugu kaammattuutaat nalilersorpaat. Ilaatigut Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat kaammattuutaannut tunngavilersuutigineqarpoq sanaartorfigissaanerup aqqusinernillu qaammaqquteqartitsinerup kommuninit isumagineqartariaqarnerat. Taamaalillutik kommunit sanaartorfigissaanermi aqqusinernillu qaammaqquteqartitsinermi aalajangiiniartarnerit sunniivigisinnaalissamatigit. Tamakku Naalakkersuisut isumaqatigaat. Taamaammata suliassaqaqarfiit tamakku suliassanik kommuninut tunniussinissaq pillugu isumaqatigiinniarnernut ilanngunneqartariaqarput. Tamakku saniatigut nukissiuuteqarnermut tunngasut annertuumik ingerlatsinermik ilaqarput pilersuinerullu isumannaatsuunissaanik piumasaaqatitaqarlutik, Naalakkersuisut isumaat malillugu nunap ingerlatseqatigiiffiani pitsaanerpaamik isumannaarneqarsinnaasut, aamma nukissiuuteqarnermut tunngasut ineriartortinneqarnerat siunissamut pitsaanerpaamik qulakkeerneqarsinnaasoq nunap ingerlatseqatigiiffianiikkuni siunissaq ungasinnerusoq isigalugu pilersaarusiorfusinnaasumi.

Naalakkersuisut naliliipput Nukissiorfinnik ingerlatseqatigiiffinnut sisamanut agguluinissap aningaasartuuteqarnerulerneq kingunerissagaa. Tamatumunnga pissutaavoq pingaarnertut allaffeqarfinnik mikisunik sisamanik pilersitsisoqartussaanaera tamarmik immikkut naatsorsuuserivilinnik, ineriartortitsinermut immikkoortartaqarfilinnik il.il.. Tamakku saniatigut imaaluarsinnaavoq suliarmut tunngasunik ilisimasat nalingat annertuumik annikilleriartoq, ingerlatseqarfiimmi mikisuinnaassammata suliarmullu tunngatillugu naliliisarneq killeqalissalluni asersuutigalugu ineriartortitsinermut tunngasuni.

Kiisalu Naalakkersuisut takujuminaatsippaat qanoq ilillutik kommunerujussuannngortut sanaartukkanut aningaasartuutit annertoqisut nukissiuuteqarnermut tunngasuniittut sapissannginneraat. Aammami Nunap Karsia kommuninit annertunerusumik taarsigassarsisisinnaanermut uppernassuseqarneruvoq. Tamatuma kingunerissavaa Nunap Karsiata kommuninit akikinnerusumik sanaartugassanut aningaasaliissutissanik taarsigassarsisinnanera. Taamaaliornikkut aningaasartuutit tamarmiusut nukissiuuteqarnermut tunngassuteqartuni annikillisinneqarsinnaapput atuisunut iluaqutaasumik innaallagissap, erngup kiassarnerullu appasinnerusunik akeqartitaanerisigut.

Naalakkersuisut Nukissiorfiit suleqatigalugit eqqakkanik ikuallaavinni kissarneq sinneruttoq qanoq ililluni annertunerpaamik iluaqutigineqarsinnaanersoq nalilersorniarlugu sulineq aallartippaat. Taamatut sulinermut aammattaq kommunit peqataasariaqassapput.

Nioqqutissanik pilersuineq

Namminersorlutik Oqartussat nunaqarfinnik isorliunerusunillu nioqqutissanik pilersuinerup ingerlatiinnarneqarnissaanut aningaasartuutininik matusissutissanut tapiissuteqartarput. Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinerit annertussusissaat qanoq ittuunissallu pillugit KNI A/S-imut kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarput taamatuttaaq aalajangikkamik tunngaviusumik nioqqutissaateqaannarnissamut, ataatsimut akinik qaffasissuseqartitsinissamut, quersuarmituuteqarnissamut pisussaaffeqarnermut, nalunaaruteqartarnissamut pisussaaffeqarnermut aamma pilersuinermut tunngasuni suliaqartunut allanut pissutsinut akiliisarlutik. Aaqqissuussaannermut lsumalioqatigiissitat kaammattuutigaat nioqqutissanik pilersuineq pillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naalakkersuisut taamatut isummersornernut isumaqataangillat.

Naalakkersuisut naliliipput nioqqutissanik pilersuineq pillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akisussaaffiup kommuninut tunniunneqarnerata kingunerissagaa allaffissornikkut aningaasartuutit amerleriarnerat, kommunimmi tamarmik naatsorsuuseriveqartariaqalissammata, pisiniarfinni nioqqutissanik pisiniartarnermut immikkoortortaqaqfeqalissallutik il.il. Taamaaliornikkut annertuunik ingerlatsinikkut iluaqutaasut ullumikkut KNI A/S-imi atugaasut anaaneqassapput. Taamaammat Naalakkersuisut naliliipput aningaasartuutaasartut tamarmiusut qaffariassasut akit qaffassammata pisisartunut akileraartartunulluunniit ajoqutaasumik. Tamatumunnga pissutaavoq aningaasartuutit qaffariaataat taamaallaat akit qaffanneqarnerisigut imaluunniit kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut ataatsimut qaffasinnerusunik akiliisalernikkut akileraarutitigut aningaasalersorneqartunik matussuserneqarsinnaammata.

Suliffeqarnermut suliniutit

Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik piffissap ilaannaani suliffeqannginnermut atatillugu pikkorissartitsinerit tapiissuteqartanngilaq. Taamaattoq kaammattuutigineqassaaq kommunit inatsisitigut tunngavissinneqassasut tamakkununnga tunngasuni kommunit pikkorissartitsinerinut atatillugu pikkorissarnerisutinut aningaasartuuteqartarnissaannut.

Annertunerusutigut Piareersarfiit EU-p llinniartitaanernut pilersaarummut tapiissutaasigut aningaasalersugaapput aamma Namminersorlutik Oqartussat EU-mut nakkutilliinissamik pisussaaffeqarput, tamakkununnga tunngasut nuunneqarsinnaanerannut killiliisuusunik. Tamakku saniatigut Piareersarfinnut tunngasuni ineriartortitsinissamik suliassat amerlanersaat nunamut tamarmut tunngasuupput tamakkulu tunngavigalugit naalakkersuisoqarfik naliliivoq maannakuugallartoq periarfissaqanngitsut tamakku kommuninut tunniunneqarnissaannut.

Maannakkut sulilersitseqqitsiniaanermut tunngasuni inatsisinik paasiniaanernillu sulisoqarpoq tamakku kommuninut tunniunneqarnissaat sioqqullugu naammassineqarsimasussanik.

Taamatuttaaq naalakkersuisoqarfimmi suliffeqarnermut pingasunik allanik suliniuteqartoqarpoq: nuttarsinnaanerup siuarsarneqarneranut akiliuteqartarneq, sulisartut nunanit allaneersut

aamma suliniut Sulianik ilinniagaqarsimanngitsut piginnaasaanik ineriartortitsineq. Suliniutigi-neqartut tamakku nunamut tamarmut tunngasuunerannik pissuteqartumik naliliisoqarpoq tamakku kommuninut nuunneqassanngitsut. Sulianik ilinniagaqarsimanngitsut piginnaasaanik ineriartortitsinermut tunngatillugu taamatuttaaq pissutsit imaapput siuliini taaneqareersutut Ilinniartitaanermut pilersaarummut EU-p tapiissutaasigut aningaasaliisoqartarluni.

Nunalerinermut tapiissuteqartarneq

Namminersorlutik Oqartussat nunalerinermik inuussutissarsiuteqartunut tunisanut tapiissuteqartarput, ineriartortitsinermut tapiissuteqartarlutik aallartinniartunullu tapiissuteqartarlutik. Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat savaateqarfinni aqqusiniornerit taakkuninngalu aserfallatsaaliinerit kommuninut nuunneqassasut taamatullu nunalerinermut tunngasunut akisussaaffik Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasoq.

Naalakkersuisut isummorsornernut taakkununga isumaqataapput.

AVATANGIISINUT TUNNGASUNI SULIASSAT

Namminersorlutik Oqartussat suliassarpaalussuit sularisarpaat Kalaallit Nunaanni pinngortitap avatangiisillu illersorneqarnerannut iluaqutaasartut. Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat kammattuutigaat suliassaqrarfiit matuma kinguliiniittut periarfissat taaneqartut tunngavigalugit kommuninut tunniunneqarsinnaassasut:

- **Aalisakkat perlukuinik eqqaanissamut akuersissuteqartarneq**

Suliassat kommuninut nuunneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq tunngavilersuutigalugu amerlanertigut tassaasarmata najukkami avatangiisinik nalilersuinerit kommuninut allanut taasarialimmik attuumassuteqanngitsut. NNPAN qitiusumik oqartussaaginnassaaq eqqaanissamut akuersissutinik tunniussisarnermut ilitsersuutinik/nalunaarummik suliqaassalluni.

- **Avammut kuuffinnik mikinerusunik saliisarnissamut nakkutilliinissamullu pisariaqartitanik aalajangersaaneq**

Ergup avammut kuuttup inatsiseqartitaanera pillugu paasiniaalluni sulineq 2010-p naalernerani naammassineqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, kisiannili imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarutissamut aamma akiliisarnermut malittarisassat pillugit nalunaarutissamut (kommunini avammut kuuffinnut aningaasaateqarfiit) missingiutit pigineqareerput.

Imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarutissamut missingiut malillugu kommunalbestyrelsi imermut avammut kuutsitamut pilersaarummik suliqaassaaq kommunimi pilersaarutitut allanut atatillugu soorluttaaq kommunalbestyrelsi avammut kuuffinnut nutaanut allatulluunniit ikkusuinerit akuersissuteqatartussaasoq. Imermut avammut kuutsitamut aqputinik nakkutilliineq kommunalbestyrelsip NNPAN-illu akornanni avinneqassaaq, taamaalilluni NNPAN pisortat imermut avammut kuutsitsiviinik suliffeqarfinniillu suliffeqarfiit annertuumik mingutsitsisartut pillugit avatangiisinut peqqussummi Kapitali 5-imi pineqartunut, kuutsitanik nakkutilliisuussalluni.

Suliassat nuunneqarnerata pisariaqalersissavaa inatsisinik allanngortitsisoqarnissaa, taamatuttaaq imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarummik tamarmiusumik anartarfiit anartarfinnillu eqqaasarneq eqqaaneramilu imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarummut atuuttumut taartaasussamik akuersissuteqarneq kiisalu kommunini piginnaasaanik qaffassaaneq.

- **Oliaarluernissamut upalungaarsimaneq**

Imaani oliaarluernissamut upalungaarsimaneq ullumikkut NNPAN-imit aaqqissuunneqartarpoq aningaasalersorneqarlunilu, kisiannili kommunini upalungaarsimasuutitanit sularineqartarluni. Taamatut ilusiliisimaneq oliaarluertoqartillugu tulliullugulu kommunit aningaasartuutaannik matussusiinernermit oqimaatsumik ajornakusoortumillu sulianik ingerlatsisoqartarneranik kinguneqartarpoq. Suliassat tamakkerlugit ajornanngitsumik kommuninut nuunneqarsinnaapput,

imaalilluguli NNPAN ilitsersuutinut il.il. pingaarnertut akisussaatiinnarlugu. Taamatut aqqis-suussineq aammattaaq ajoqutissartaqarsinnaavoq, tassami taamatut pisoqartillugu suliamut attumassuteqanngitsut aalajangiisarunnaassammata oliarluertoqarnissaanut upalungaarsimasut mingutsitsinermik suliamut sulisilernissaannut, tassaassallutilli kommunit aammattaaq upalungaarsimanermik ulluinnarni ingerlatsisuusut. Taamaalippat imatut pisoqarluarsinnaavoq kommunit upalungaarsimasut aallartinngitsooraat ingerlatsineq sipaarfiginiarlugu. Imaalluarsinnaavortaaq ajutoornertut annertunerusunut atatillugu naammattumik ataqatigiisumik upalungaarsimatitsisoqarnissaa anguneqanngitsoortoq.

- **Suliffeqarfinnik annikinnerusumik mingutsitsisartunik nakkutilliineq**

Suliffeqarfinnik mikinnerusunik akuersissuteqartarnermik nakkutilliinermillu suliassat suliffeqarfiit immikkut annertuumik mingutsitsisartut pillugit malittarisassani ilaasut, assersuutigalugu biilileriffiit, pujooriviit toqoraanermillu suliallit ajornaquteqanngitsumik kommuninut nuunneqarsinnaapput.

Taamaaliortoqassappat nalunaarut atuuttoq iluarsaateqqinneqartariaqalissaaq sulianullu aalajangersimasunut nalunaarutinik ilitsersuutinillu suliaqartoqartariaqalissalluni. Kommunit suliffeqarfiutaannik aamma suliffeqarfinnik annertuumik mingutsitsisartunik sanaartukkanilu akuersissuteqartarneq nakkutilliinerlu NNPAN-imit tigummineaqaannassapput.

- **Nunap mingutsitaasup illersorneqarsinnaasumik suliarineqartarneranut tunngatillugu nakkutilliineq, taamatutaaq iginneqartarnera atorineqartarneralu**

Kommunit ullumikkut nunap mingutsitap illersorneqarsinnaasumik suliarineqartarnissaanut taamatutaaq iginneqartarnissaanut atorineqartarnissaanullu tunngatillugu nakkutilliinermut oqartussaapput. NNPAN pilersaarusiortoq nunap mingutsitaasarnera pillugu inatsisissamik suliaqarniarluni kommunillu pisariaqartinneqartutut piginnaasaat pitsaanerulissappata nalilernerqarpoq pissusissamisuussasoq nammineq kommunerisaminni inatsimmi killissarititaasut iluanni nakkutilliisalissasut malittarisassanillu malitsitsillutik. Mingutsitaasut sumiinnerinik assiliorneq, nunaminertanik atuinerup allanngortinneqarnissaanut akuersissutit, nunamut, silaannarmut imermullu tunngatillugu misissuinerit ajutoorutaasinnaasunillu nalilersuinerit, pitsaassusissatut tunngavissanik aalajangersaanerit kiisalu pinngitsoortitsiniarluni iliuseqartarnerit NNPAN-imiissapput. Tamakku saniatigut NNPAN inatsisiliornermik suliaqartassaaq. Maannamut NNPAN-ip nunamik mingutsitsinermut tunngasunut nukissat annikitsuinnaat atortarsimavai, kommunit eqqarsaatigalugit. Taamaalilluni maannamut taamaallaat toqqarlugu saaffiginnissutinut tunngatillugu immikkut ittumik siunnersuisoqaannartarsimavoq.

- **Nunaannarmi motorilinnik angallateqarluni angalasarnermut tunngatillugu immikkut akuersissuteqartarnerit**

Maannakkuugallartoq NNPAN angallassissutinik motorilinnik angalaneq pillugu nalunaarutit marluusut avaqunneqarnissaannut akuersissuteqartartuuvoq (taakku atuupput Upernavimmut Ummannamullu kiisalu Sisimiut Kangerlussuarmullu). Nunap sinneranut nunaannarmi motorilinnik angalaneq pillugu aalajangersagaqanngilaq/ malittarisassaqaqanngilaq, taamaammallu nunap sinneranut immikkut akuersissuteqartoqarnissaanik qinnuteqartoqartanngilaq.

Pissusissamisoorsorineqarpoq kommuninut sisamaasunut tamanut motorilinnik angalaneq malittarisassaqaqartitaallisasoq nalunaarutitigut. Taamaammatt NNPAN-ip 2009-mi ukiakkut nalunaarutissanut taamaattunut missingiutit tusarniaassutigai. KANUKOKA-miit kommuniniillu missingiutit imaannut uparuaassutinik takkuttoqanngilaq.

Angallassissutinik motorilinnik angallanneq pillugu nalunaarutissamut missingiut malillugu sumiiffiit immikkut sunnertiasut Naalakkersuisut toqqartassavaat tamakkunani angallassissutinik motorilinnik angallanneq tamarmi inerteqqutaassalluni malittarisassaqaqartitaassalluni luunniit. Missingiummissaaq takuneqarsinnaavoq kommunit ukiumi/aasami angallassinermut aqqusaartagassat aqutissalluunniit toqqarsinnaagaat, tamakkunani motorilinnik angallanneq ajornartitaatinagu.

Missingiummissaaq takuneqarsinnaavoq Naalakkersuisut pissutsit immikkut itsillugit sumiif-
finni sunnertiasuni angallaffigeqqusaanngitsuni qulaani taaneqartuni motoorilinnik angalaqqu-
saannginnerup avaqqunneqarnissaanut akuersissuteqarsinnaasut. Missingiummissaaq takune-
qarsinnaavoq kommunit piginnaatitaalissasut ukiumi/aasami angallassinermut aqqusaarta-
gassanik aqutissanilluunniit matuma siuliini taallugit toqqarneqartuni killissarititaasut sa-
neqqunneqarnissaannik nalunaaruteqarsinnaanerminnut.

Angallassissutinik motoorilinnik angallanneq pillugu nalunaarutissatut missingiut malillugu
kommunit nalunaarummi malittarisassat malinneqarnissaannut nakkutilliisuussapput.

- **Nunami illersugassanik assersuutigalugu ramsareqarfinnik, timmiaqarfinnik, nunaminertanik allanngutsaaliugaasunik eqqissisimatitsivinnillu pisortat ingerlatsinerat**

Nunami illersugaasunik taaneqartartut assersuutigalugu tassaapput: ramsareqarfiit, timmia-
qarfiit nunaminertallu allanngutsaaliugaasut aamma Tunumi nuna eqqissisimatitaasoq. Sumiif-
fiit tamakku ilaat nunanut tamalaanut tunngatillugu pisussaaffiit nammassiniarlugit taamaat-
tussanngortitat, taamaammat pissusissamisuussanani tamakkununga tunngatillugu suliassat
kommuninut nuunneqassappata. Tamakkuninnga ulluinnarni pisortat aqutsinerat nakkutilli-
nerallu ajunngilaq nunap immikkoortuinut nutaanut suliassanngortinneqassappat, taamatut al-
lanut isumagisassanngortitsineq pingortitap illersorneqarnera pillugu inatsisitigut tunngavis-
saqarpoq.

Nunat tamalaat susassaarfiinut nalunaaruteqartarneq aamma inatsisiliortarneq pisortallu in-
gerlatsinissaannut pilersaarutit tamakkununga tunngasut NNPAN-imiiginnartariaqarput. Nu-
naminertanik qulaani taaneqartunik pisortat ingerlatsinerannut suliassat attuumassuteqartut
amerlanersaat sulisoqarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussani inatsisimatiinnar-
tariaqarput.

- **Nalinginnaasumik innuttaasunut pingortitamut tunngasunik ingerlatitseqqittarnerup /
paasissutissiisarnerup ilai kommuninngortunit suliareqartarsinnaapput akisussaaffik
Namminersorlutik Oqartussaniitiinnarlugu**

Naalakkersuisoqarfimmut suliassaq pingaaruteqartoq tassaavoq avatangiisinut pingortita-
mullu tunngatillugu inatsisinik innuttaasunut paasissutissiisarneq. Aallaavigineqassappat
Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliornermik suliqaannarallassasut soorunalimi suli pinga-
artutut suliassaassaaq inatsisit paasissutissiissutigineqartarnerat, kommunit ingerlatsiviinut
innuttaasunullumi.

2005-imi pingortitamut tunngatillugu ilitersuisoqarnermik aqqissuussineq pilersinneqar-
poq taamaalilluni sinerissami arlalinni maannakkut pingortitamut ilitersuisartunik sulisoqar-
poq. Najukkani innuttaasunik pingortitamut qanillisaanissaq siunissami pingortitamut
tunngatillugu ilitersuisartunit kommunerujussuarni sulisuusunit suliareqartarsinnaassaar-
taa.

Pingaarnertut isumaliutersuutit

Kommuninut suliassanngortitsiortornermut atatillugu soorunalimi sianigineqassaaq tamatuma
piffissap ingerlanerani kommuninut siunnersuineramik suliakkersuutinngortariaqarnissaa.

Avatangiisinut tunngassuteqartuni kommunit oqartussaasutut suliassanik taaneqartunik tigu-
sisinnaanngussappata inatsisit arlalitsigut allanngortinneqartariaqassapput taamatullu nalu-
naarutitigut ilitersuutitigullu erseqqissaavigineqarlutik. Suliassat nuunneqarsinnaalersinna-
git naalakkersuisoqarfimmi annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqassaaq. Arlalit-
sigut naalakkersuisoqarfimmi inatsisit iluarsaateqqinneqarnissaat taamatullu nalunaarutit
ineriartortinneqarnissaat erseqqissarneqarnissaallu sulissutigineqalereerput, taamaattoq
maannamut oqartussaasoqarneq tunngavigalugu.

Pingortitamut tunngassuteqartuni inatsisitigut tunngavissaliisoqareerpoq kommunit oqar-
tussaasutut suliassanik tigusinissaannut. Pingortitamik allanngutsaaliuneq pillugu Inatsisar-
tut inatsisaat nr. 29, 18. december 2003-meersumi § 45-mi taamaalilluni allassimasoqarpoq

Naalakkersuisut kommunalbestyrelsit ataaseq arlallilluunniit peqqusinnaagaat Inatsisartut inatsisaanni killissarititaasut iluanni suliassaqarfinnik erseqqinnerusumik killilikkanik suliaq-artarnissaannut. Taamatut allanut suliassanngortitsisoqarsinnaavoq allaffissornikkut aalajangiinikkut imaluunniit tamanna pillugu malittarisassanik aalajangersaanikkut.

Oqartussaasutut suliassat ilaat pinngortitamut tunngassutillit nunap immikkoortuinut nutaanut suliassanngortinneqassappata tamatumunnga pissuteqartumik nalunaarutiniq immikkoollarissunik suliassanik nunap immikkoortuinut nuunneqartunik malittarisassaqtitsiviusunik iluarsissuteqarnissaq pisariaqassaaq.

Taamaalilluni siunissami qaninnermi aqqissuussaaneermik iluarsaaqqinneq nukissartornartuusassaavoq, naalakkersuisoqarfimmi sullissinerup qaffasissusia naammassineqartartullu annikillisinneqassanngippata. Siunissami ungasinnerusumi suliat ingerlaartarfiinik pisariillisaasooqartariaqassaaq, kisiannili naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfii tamakkerlugit ataatsimik atorfilittalerlugit taamaallaat nuunneqarsinnaammata nukissanik ileqqaarneq annikitsuinnaassatut nalilerneqarpoq. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq kommuninut suliassanik nuussineq arlaatigut Namminersorlutik Oqartussanut suliaqarnerulernermik kinguneqartussaammat, taamatuttaaq ikaarsaariarnerup nalaani kommuninut ilitersuisarnermik. Pinngortitamut avatangiisinullu tunngasunik iluarsaaqqinnissamut pingaarnertut tunngavilersuutigineqartoq taamaammat tassaassaaq piginnaasanik annertusaaneq aamma avatangiisit pinngortitarlu pillugit suliassanik pitsaanerusumik aalaakkaalersitsineq iluarsaaqqinnerup kommuninngortuni/nunap immikkoortunngortuni kinguneriniagassaa.

ILAASUNIK NASSIUSSANILLU ANGALLASSINERMI SULIASSAT

Siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu angallannermut politikkeqalernissaq angallannermillu ilusiliinissaq siunertaralugu Naalakkersuisut november 2009-mi assartuinnermut ataatsimiititaliaq pilersippaat.

Assartuinnermut ataatsimiititaliap suliassaraa Namminersorlutik Oqartussat siunissami aningaasaqarnikkut namminiilernissamik anguniagaqarnerat tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni assartuinnermut tunngasunut takorluukkat suliarissallugit aamma takorluukkat tamakku qanoq ililluni piviusunngortinnissaannut pissusissat suliarissallugit. Assartuinnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisumminik tuniussinissaa juuni 2010-mi pissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Pingaarnerusutigut assartuinnermut ataatsimiititaliap suliassaqarfiit pingaarnertit uku paasiniaassavai:

- Periaatsit ataqtigiinneri naliliisarluni misissorlugit kikkut sunik aalajangiisassanersut aamma kikkut pisortat aningaasaataannik sorlernik agguassissassanersut paasiniaaneq ilanngullugu,
- Qitiusumi unammilligassat ineriartortitsinissamullu periarfissat naliliisarluni misissorlugit,
- Atortorisassat, iloriusissanik toqqaasarnertit tulleriiarinissamullu periarfissat suussusilersorlugit naliliivigalugillu,
- Aningaasaliisartut allaneersut aningaasaleeriaatsillu paasiniaarlugit,
- Assartuinnermut tunngasut aqqissuussaaneerat aalajangersimasumillu iluarsartuunneqarsimanerat naliliisarluni misissorlugu nalilersorlugulu,
- Takorluugassanut siunnersuutiniq saqqummiussilluni kaammattuuteqarlunilu.

Assartuinnermut ataatsimiititaliaq taamaalilluni ilaatigut assartuinnermut tunngasut aqqis-
suussaanerannut aalajangersimasumillu iluarsartuunneqarnerannut isummersortussaassaaq.

Kinguliini maannakkumuugallartoq tamakkununga tunngasunik eqqarsaatersuutaasimasut
saqqummiuteqqinneqarput. Naalakkersuisut inaarutaasumik isummernissaannut assartuinner-
mut ataatsimiititaliap kaammattuutigiumaagassai apeqqutaajumaarput.

Aaqqissuussaaneremut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat umiarsuartigut timmisartuti-
gullu angallassinnermut siunissami isumaqatigiissutissat isumaqatigiinniutigineqartarnerannut
akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigigallagaannut allanngortinneqarsinnaasunut Assartuinner-
mut Ataatsimiititaliap kaammattuutigiumaagai apeqqutaajumaarput.

Naalakkersuisut naliliigallarput tamakkununga tunngasut qitiusumiiginnassasut.

Tamakku tunngavilersorneqarput uku aallaavigalugit:

- Ilaasunik tunngavissat kommuninut tamanut annertuumik assigiinngissuteqarmata su-
liassanik tunniussinerup kommunit assut assigiinngitsunik aallaavissaqalersissavai, tassa
isertitanut tunngaviusinnaasunut tunngatillugu taamaalillunilu kiffartuussinissamik isuma-
qatigiissutinut aningaasaqarnikkut tunngavissat eqqarsaatigalugit.
- Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit ataasiakkaat nunami sumiiffinnut killiligaapput
kisiannili timmisartutigut umiarsuartigullu angallannermut angalanissanik pilersaarutit
pilersaarusioneqartarneranni annertuumik ataqatigiissaaraluni suliassaqartarpoq sun-
niutaasussat pitsaanerpaat anguniarlugit – assersuutigalugu ilaasunut sapinngisamik amer-
lanerpaanut ulloq ataaseq aallarfiissat qulakkearniarlugit.
- Ilaasunut tunngassuteqartuni kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit tunniunneqarnerat
eqqarsaatigineqarsinnaavoq kinguneqassasoq qanittorisani angallassinerup pitsaane-
rulerneranut, kisiannili nuna tamakkerlugu angallassinnermut attaveqaatit ajoquser-
neqassallutik.
- Imaassinnaavoq kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissat ataatsimoorluni isumaqatigiin-
niutigineqarneratigut isumaqatigiinniarnernut sisamanut avissaartitanut naleqqiullugu
ataatsimut aqqiilluni akikinnerusumik angusaqartoqarsinnaasoq.

Siuliiniittunut atatillugu erseqqissarneqassaaq isumaqatigiissutit qitiusumiit isumaqatigiin-
niutigineqartut arlaatigulluunniit namminersortunut niuernermik tunngaveqarluni sumiiffinni
angallannermut tunngassuteqartuni kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarfiusimasuni ta-
pertaasunik aamma/ imaluunniit unammillernerusunik ingerlataqartarnissaannut mattussi-
niarnerunngimmata.

Umiarsuartigut timmisartutigullu angallanneq sapinngisamik pitsaanerpaamik ataqatigiissaar-
sinnaajumallugu Aaqqissuussaaneremut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat umiarsualivin-
nik mittarfeqarfinnillu ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu kommuninut nuunneqassasut.

Naalakkersuisut isummersornernut taakkununga isumaqataangillat – umiarsualiviit pillugit
immikkoortoq tulleq takuuk.

Umiarsualiviit

Ullumikkut Namminersorlutik Oqartussat qulliunerusutut umiarsualivinnut oqartussaanerup
ingerlanneqarnera akisussaaffigaat. Najukkani ingerlatsineq suliassatigullu umiarsualivinnut
oqartussaaneq ullumikkut KNI Pilersuisoq A/S-imit imaluunniit Royal Arctic Line A/S-imit isu-
magineqarluni. Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiit aningaasanik akilertarpaat
suliassanik isumagininnerannut. Aaqqissuussaaneremut Isumalioqatigiissitat kaammattuuti-

gaat umiarsualivinnik iluarsaassinermut, aserfallatsaaliinermit ingerlatsinernullu akisussaaf-fik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naalackersuisut isumaliutersuutigigallagaat allangortinneqarsinnaassapput Assartuinermit ataatsimiititaliap kaammattuutai apeqqutaallutik.

Umiarsualivinnik allaffissornikkut aqutsineq

Umiarsualivinnik allaffissornikkut aqutsisuuvoq Umiarsualivinnut immikkoortortaqaarfik Attaveqarnermit Aqutsisoqarfimmiittoq, najukkanili suliassatigut allaffissornikkut aqutsineq ukunani Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq, Qaanaaq Ittoqqortoormiullu KNI Pilersuisumit isumagineqarluni, Royal Arctic Line illoqarfinni allani umiarsualivinnut oqartussaalluni. Taamatuttaaq KNI nunaqarfinni tamani ingerlatseqatigiiffiup pisiniarfeqarfigisaani umiarsualivinnut oqartussavoq.

Aaqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitat isummerfigisimanngilaat umiarsualivinni ataasiakkaani umiarsualivinnut oqartussaaneq tunniunneqassanersoq. Nalilerneqarpoq RAL-imik / KNI-mik aaqqiisimaneq siunertamut naleqquttusoq, ilaatigut pissutigalugu RAL tamakkununga tunngasuni pisariaqartinneqartumik sulianik ilisimasaqarmat, taamatullu pissutigalugu RAL-ip taamatullu KNI-p inuttaareersut allanittaaq suliaqartartut atugarimmatigit.

Naalackersuisut taamatut isummersornernut isumaqataaangillat kaammattuutigigallarluguli, Assartuinermit ataatsimiititaliaq isumaliutissiisummini qanoq inerniliissanersoq apeqqutaatillugu, umiarsualivinnik ingerlatsineq kommuninut ataasiakkaanut suliassanngortinneqassanngitsoq. Taamatut kaammattuuteqarnermit pissusiviusut uku tunngavilersuutaapput umiarsualivinnik aserfallatsaaliinermit naligiimmik agguaaassisarnermit najoqqutassiaq malinneqanngimmat, taamaamat aserfallatsaaliinermit aningaasartuutit nunap immikkoortuini ataasiakkaani ukiut ingerlaneranni annertuumik nikittussaallutik.

Maannakkut aserfallatsaaliisarnermit aserfallatsaaliinermit pilersaarut malinneqartarpoq ilaatigut tassani sianiginiarneqarluni Kalaallit Nunaanni aqqartartut killeqarnerat, taamaamat ukiumi ataatsimi sulineq tamarmi nunap immikkoortuani ataasiinnarmi ingerlanneqartarluni.

Suliassanik siammaanermi pisariaqalissaaq aserfallatsaaliinermit aningaasanik atugassanngortitanik kommuninut tamanut agguaaassisariaqartalernissaaq. Taamatut agguaaasisoqartassappat kommuninut ataasiakkaanut ajornakusuulersussaavoq ajoqusernerit tassangaannartumik pisut suliarisarnissaat, aningaasanimmi nuunneqarsinnaasunik tamakku ataatsimoortilugit isumagineqarneratullu pissaqartoqarnaviangimmat.

Piginnittuuneq

Aaqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitat kommunit umiarsualivinnik piginneqataalersinnaanerannut isummersimanngillat, kisiannili tamanna qitiulluni maannakkullu eqqartugassaavoq umiarsualivinnik suliassat agguaanneqartarneranni eqqarsaatersuutitut ilanngunneqartariaqartoq. Piginneqataanikkut kommunit ataasiakkaat periarfissaqalissapput umiarsualivinnut ataasiakkaanut sunniuteqarnissaminut akisussaaffeqalernissaminnullu.

Nuummi umiarsualiviup allilerniarneqarneranut atatillugu Kommuneqarfik Sermersooq, Namminersorlutik Oqartussat aamma Royal Arctic Line Nuummi nutaamik umiarsualivilioriarlutik suleqatigiillerput. Taamatuttaaq Namminersorlutik Oqartussat Qeqqata Kommunianut attaveqarput Sisimiut umiarsualiviata taamaakannersunik periarfissinneqarnissaa pillugu.

Mittarfiit

Nunap Karsiata aningaasat annertuut Namminersorlutik Oqartussat mittarfiutaannut, qulimiguullit mittarfiinut, qulimiguullit mitsiartarfiinut taamatullu Kangerlussuarmi Narsarsuarmilu akunnittarfinnut atortarpai. Mittarfeqarfiit Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit ingerlatsisupput. Aaqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat Mittarfeqarfiit ingerlanneqarnerat sanaartukkanillu ingerlaavartumik aserfallatsaaliineq Kommuninut ingerlataassanngortinneqassasut. Taamaalippat Mittarfeqarfiit suliassarilissavaat mittarfeqarfinnik

nakkutilliineq taamatutaaq Statens Lufthavnsvæsenimut attaveqartarnek. Taamaattoq isumannaallisaanermik aqqissuussineq napasulianiillu sullissineq Mittarfeqarfinniiginnarsinnaapput sulisut sulinerata ataqatigiissuunissaa qulakkeerniarlugu.

Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigigallagaannut allanngortinneqarsinnaasunut Assartuiner-mut ataatsimiititaliap kaammattuutai apeqquataassapput.

Naalakkersuisut kaammattuutigigallarpaat mittarfeqarfinnik ingerlatsineq aserfallatsaaliiner-lu qitiusumiit aqunneqaannassasut.

Ingerlatsineq

Tamakku ingerlanneqarnerisa aserfallatsaalineqarnerisalu kommuninut nutaanut tunniunne-qarnissaat pillugu eqqarsaatersuutit:

- Ingerlatsinermut aningaasartuutit amerleriarnerat, tassa ataatsimoortumik suliassaqarfiit soorlu Teknikimut immikkoortortaqaqfik aamma IT-mut immikkoortortaqaqfik nunap immik-koortuinut tamanut pilersinneqartariaqassammata annertuumik ingerlatsinikkut iluaqu-tissartaqassanatik.
- Timmisartuussinermut atatillugu nunap immikkoortuisa akornanni annertunerusumik ataqatigiissaarisariaqarnek, soorlu piffissat ammasarfiit, mittarfeqarfiit ammarneqartarneri al-lallu eqqarsaatigalugit. Mittarfeqarfiup timmisartunik atorneqarnerani isumannaalli-saanernik arlalinnik periaaseqartoqartarpoq, taamatutaaq mittarfinnik allanik periarfis-saasussanik ammaasarneq malinneqartussaalluni.
- Nunap immikkoortuini assigiinngitsunik akitsuusersuinerup kingunerisinnaavaa nunap immikkoortuisa akornanni unammilleqatigiinnerulerneq timmisartuutileqatigiiffinnut tun-ngatillugu tamatumalu kingunerisinnaallugu timmisartuussisarnerup allanngornera.
- Nunap immikkoortuisa akornanni kaputartuuttunik tapiissuteqartarnek pinavianngilaq tamatuma kingunerisinnaallugu mittarfeqarfiit angallaffiunnginnerusut ingerlanneqar-neranni ajornartorsiuteqalerneq kingunerisinnaallugulu nunap immikkoortuinit tapiiffi-gineqarnissamik pisariaqartitsilerneq imaluunniit nunap immikkoortuini qaffasinnerusunik akitsuusersuisoqalernera.

Piginnittuuneq

Maannakkut ajornartorsiutaasoq Aqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat isummerfigisi-manngisaat tassaavoq mittarfeqarfinnik piginnittuuneq. Kommunit arlallit kissaatigisarsima-vaat maannakkut mittarfeqarfiusut allineqarnissaat, taamaalilluni nunap immikkoortuani mit-tarfik nunani tamalaanersunut mittarfeqarfinngorlugu.

Kommuninut ataasiakkaanut imaluunniit nunap immikkoortunngortussanut aallaavisoq tas-saavoq innuttaasunut namminersortunullu assartuinissamik periarfissat pitsaanerulersinneq-arnissaat imaattussaassammami nunanit tamalaanersunut mittarfiup assartuineq akikillisis-sammagu kommunimilu nunallu immikkoortuani ineriartortitsinermik pilersitsilluni.

Mittarfeqarfinnik piginnittuunerup kommuninut nutaanut nunap immikkoortuini mittarfiit nuna-nit tamalaaneersunut mittarfinngorlugit allilerneqarnissaat siunertaralugu tunniussinerup kin-gunerissavaa allatut timmisartuussisoqartalernera.

2008-mi Inatsisartut ukiakkut katersuunneranni mittarfeqarfiit pillugit inatsit akuersissutigi-neqarpoq periarfissiisoq Naalakkersuisut maannakkut mittarfioreersut mittarfinnik nutaanik aningaasalersuinerup atorsinnaagaat – nutaaliornernut mittarfioreersunillu tallisitsinermut.

Taamaaliornikkut kommunit periarfissaqalissapput kommunitut piginneqataalernissaminut taamaalillutillu toqqaannartumik nammineq soqutigisaminut sunniuteqarsinnaalissallutik su-lissuteqarsinnaalissallutillu.

INEQARNERMUT TUNNGASUNI SULIASSAT

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununnga tunngasut tamarmik kommuninut tunniunneqassasut. Kommunit taamaalillutik pisortat inissiaataannik tamarmik kommunimiittunik piginnittuulissapput. Taamaattoq Namminersorlutik Oqartussat suli-sunut inissiat piginnassavaat, inissiammi sulisoqarnermi pissutsini pingaaruteqarlunnartuum-mata.

Naalackersuisut inissaqartitsineq kiisalu illunik ininillu attartornermut akiliisitsiniartar-neq pil-lugit inatsisinik ataatsimut nutarteriniarlutik sulinerup ilaatut qulakkeerniarpaat inatsisitigut ineqarnermut tunngasut tamarmiullutik kommuninut tunniunneqarnissaat tunngavissinneqas-sasoq, illuatungeriit marluullutik suliassat nuunneqarnissaat isumaqataaffigippassuk taama-tullu piumasaqaatit atugassarititaasullu inissillugit isumaqatigiinniutigineqareeripata.

AKILERAARTARNEQ AKILIISITSINIARTARNERLU

Akilerartarnermut tunngasut tamarmik, naatsorsuutininik naligiissitsisarneq, sulisitsisunik nakkutilliineq aningaasarsialinnillu naligiissitsisarneq kiisalu akilerartarnermi suliassat allat ulloq 1. januar 2007-imi Namminersorlutik Oqartussanut eqiterunneqarput. Ulloq 1. april 2008-mi Namminersorlutik Oqartussat akiliisitsiniartarnermut tunngasut tiguaat. Suliassa-qarfiit taakku Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmi inissinneqarput, taanna ullumikkut Anin-gaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup ilagaa.

Aallartisarnermi ajornartorsiuteqartoqarsimallunilu suli ajornartorsiuteqartoqaraluartoq aki-leraartarnermut akiliisitsiniartarnermullu tunngasunik eqiterussinikkut iluaqutaassaaq pisa-riillisaanernik angusaqartoqarnera sulisunillu immikkut ilisimasalinnik iluaquteqarsinnaaler-neq. Inatsisitiguttaaq isumannaannerulerneq anguneqartussaavoq innuttaasunik suliffeqarfin-nillu assigiiaarnerusumik pinnittalernikkut.

INNUTTAASUT QARASAASIAMUT ISERTARFIAT

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat najugaqarfinni najukkami qitiu-sumik sullissiviit pilersiororneqassasut, taakkunani innuttaasut pisortat allaffeqarfiinut ta-manut ornigussinnaatilerlugit. Taamatut aaqqiisoqassappat pisariaqassaaq pisortat qarasa-sialeriffiisa tamarmik paasissutissanik paarlasseqatigiissinnaanissaat, taamaaliortoqartas-salluni innuttaasut qarasaasiamut isertarfiatigut, tassani innuttaasut pisortat sullissiviinut at-taveqartassallutik interneti atorlugu.

Naalackersuisut tunngaviatigut isumaliutersuutinut taakkununnga isumaqataapput.

Innuttaasut qarasaasiamut isertarfiannik pilersitsiniarluni sulineq pisortat ataatsimoorullugu suliniutigaat pisortat ataatsimoorullugu IT-mut aqutsisoqatigiinni inissisimasooq assigiimmik kommuninut Namminersorlutik Oqartussaniillu peqataaffigineqarluni. Innuttaasut qarasaasia-mi isertarfiata ulluinnarni sularineqarnera 1. januar 2010 aallarnerfigalugu kommuninut isuma-qatigiissuteqarfigeriarlugit KANUKOKA-mut inissinneqarpoq.

KOMMUNIT PILLUGIT NASSUIAAMMIK TUSARNIAANERMI AKISSUT

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalackersuisoqarfimmi Nunamut pilersaarusionermit immikkoortortaqrarfiup ulloq 11. marts 2010 Kommunit pillugit nassuiaatip tusarniarneqarneranut missiliuusiatq tiguaa.

Nunamut pilersaarusionermit immikkoortortaqrarfiup nassuiaat ima paasivaa 2005-imi pisor-tat suliassaqrarfiinik aqqissuusseqqinnissaq pillugu Aqqissuussaanermit Isumalioqatigiissit-at isumaliutissiissutaata atortuulersinneqarnissaanut naliliinissaq siunertarineqartoq. Aam-mattaaq nassuiaammi oqaatigineqarpoq Aqqissuussaanermit ataatsimiititaliap inassuteqaat-ai Naalackersuisunit tapersorneqarnerisut.

Atortussatigut sanaartukkatigullu pilersaarusionermit Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat.

Missiliuusiami oqaatigineqarpoq nunap immikkoortortaani pilersaarusiit Naalackersuisunit saqqummiunniarneqalersut. Tamatumunnga oqaatigineqassooq pilersaarusiit iliuusissallu illu-lianut sanaartukkanullu piviusunnngortitsiviussappata, taava tamatuma kingorna pilersaarusiit kommunit pilersaarusiitannut tunngaviussatut isiginiarneqartariaqarput. Tamatumunnga atatillugu Naalackersuisut suliassaasa ilagaat illuliat, sanaartukkat il.il. pillugit inissii-nissamut isummani ersersinnissaat. Tamatumunnga atatillugu innersuussutigineqassaaq illuliat, sanaar-tukkat il.il. pillugit pilersaarusionermit inatsit naapertorlugu Naalackersuisut soqutigisat-ik takussutissiussallugit pisussaaffeqarmata. 2010-mi maj-imi Nunamut pilersaarusionermit im-mikkortortaqrarfiup takussutissiatq tamanna nalunaarusiannngorlugu tusarniaassutigissavaa. Nunamut pilersaarusionermit immikkoortortaqrarfiup 2010-mi ukiakkut nassuiaatip tunniun-neqarnissaa naatsorsuutigaa.

Kommunit pilersaarusionermit aamma nunaminertanik aqutsineq

Kommunit pilersaarusionermit nunaminertanillu aqutsinermit akisussaasuunerat NN PAN-ip oqaatiginngitsoorsimavikkaa isumaqarnamat oqaatigineqassaaq. Tamanna Kommunini inatsi-seqartitsinermit inatsisit pillugit immikkoortumi qupperneq 5-imiittumi takuneqarsinnaavoq, tamatumani NN PAN-ip suliassaqrarfittut akisussaaffigisani pillugu kiisalu Namminersorlutik Oqartussat aamma kommunit akornanni suliassanik agguataarinermit immikkoortoq NN PAN-imit taamaallaat innersuussutigineqarluni.

Aqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitap inassuteqaatai ukuusut erseqqissaassutigineqar-put:

"Aqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitap inassutigaat kommuneplaninut tapiliussat lokal-planillu pilersaarusiortarnermit ataatsimoortinneqalissasut, tamatumalu peqatigisaanik pilersaarutinik tamakkuninnga akuersisarnermit oqartussaaneq Namminersornerullutik Oqartus-saniit kommuninut nuunneqassasoq.

[...]

Aqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitap inassutigaat inoqarfiit avataanni nunaminerta-nut oqartussaaneq Namminersornerullutik Oqartussaniit kommuninut nuunneqassasoq."

Nunamut pilersaarusionermit immikkoortortap Aqqissuussaanermit Isumalioqatigiissitap inassuteqaatai malissimavai, tamatumani kommuneplanit aamma nunaminertani pilersaarusiit Lft. Nr. 11 af 5.december 2008 om planlægning og arealanvendelsemi aalajangersakkat naa-pertorlugit pilersaarusiortarnermit ataatsimut katinneqarsimmata, ilutigalugulu pilersaarusi-anut tamakkuninnga piginnaatitaaneq kommunalbestyrelsinut nuunneqarsimalluni. Kommu-nini pilersaarusionermit siunnersuut nuna tamakkerlugu pilersaarusionermit soqutigisanut akerliuppata tamatumani Naalackersuisut akerliliinissamut pisinnaatitaallutillu pisussaaffeq-arput.

Lft. Nr. 11 af 5.december 2008 om planlægning og arealanvendelsemi takuneqarsinnaavortaaq asimi nunaminertanut oqartussaaneq 1. januar 2011 aallarnerfigalugu kommuninut tunniunne-qalersaartoq.

“Nunap mingutsitaasup illersorneqarsinnaasumik suliarineqartarneranut tunngatillugu nakku-tilliineq”-mut immikkoortumi qupperneq 40-miittumi ilaatigut takuneqarsinnaavoq nunaminertamik atuinermit allanngortitsinerit NNPAN-imit akuersissutigineqartassasut. Tamanna eqqunngilaq. Naak mingutitsinermit atatillugu soorunami NNPAN nunaminertanik atuinermit killilersuisinnaagaluartoq erseqqissaatigineqassaaq nunaminertanik aqutsinermit oqartussaa-soq, tassaasut kommunit imaluunniit Nunamut pilersaarusionermit immikkoortorta qarfik, su-li nunaminertamut pineqartumut atuisinnaanermik agguaaassisinnaanermut susassa qarfittut akisussaasuusoq taamaalillunilu nunaminertamik atuinermit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Klaus Georg Hansen
Nunamut pilersaarusionermit immikkoortortami Immikkoortorta qarfimmi pisortaq
Ineqarnermit, Attaveqarnermit Angallanermullu Naalakkersuiso qarfik
Toqq/direkte 34 67 27

KOMMUNIT PILLUGIT NASSUIAAT – PEQQISSUTSIMUT NAALAKKERSUISOQARFIMMIT TUSAR-NIAANERMUT AKISSUTEQAAT

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit tulliuuttunik oqaaseqaatissaqarpugut Kommunit pillugit nassuiaammut nassiunneqarsimasumut:

Namminersorlutik Oqartussat KANUKOKA-llu akornanni suliassa qarfiit isumaqatiginnin-niuti-gineqartussat pillugit immikkoortoq 3-mut, Imerajuttunik katsorsaaneq-mut tunngatil-lugu oqaaseqaatissaqanngilagut.

Peqqissaaneq pillugu immikkoortoq 4-mut tunngatillugu uagutsinnut pingaaruteqarluin-nar-poq erseqqissaatigissallugu pineqartoq taanna kommuninut tunniunneqartaria-qanngimmat, tassami suliassa qeqqinnissa qarfiup ataani suliassanut maanna suliaa-reersunut qanimut at-tuumassuteqarmat, najukkami aamma qitiusumi. Pingaaruteqar-luinnarpoq meeqqanik misis-suinermut atatillugu, aamma akiuussutissanik kapuineri kiisalu meeqqanik inuuniarnermikkut annertuunik ajornartorsiutilinnik, aammattaaq nap-parsimmavimmut unitsinneqartartunik, at-taveqartarnermi aalajangiusimassallugu nakor-sat ingerlaavartumik qanimullu attavigineqar-tarnerat. Tamatumani aqqissuussaannikkut Danmarkimi nunatsinnilu annertuunik assigiingis-suteqartoqarpoq. Danmarkimi peqqis-saanermik suliassa q, akiuussutissanik kapuinerit il.il. peqqinnissa qarfiup avataaniippot taamatullu aamma tamanna atuuppoq nakorsanut nakorsiar-titsisartunut, tamakkumi namminerisaminnik nakorsiar tarfeqarmata. Tamanna maani nunatsin-ni aqqissuussaa-nermut sanilliunneqarsinnaanngilaq. Nunatsinni meeqqanik peqqissaanerup peqqinnis-saqarfimmit avissaartinneqarnerani akisussaaffiup avinneqarneratigut qaangigas-saanngiusattunik ajornartorsiulissaagut – kiap suna akisussaaffigaa. Taamatuttaarlu misis-suinissanik aamma akiuussutissanik kapuisarnissanik pilersaarutininik aqqissuussinermi pineqar-tumi immikkut ittunik isumaqatigiissuteqartoqartariaqartassaaq, ilinniagaqarsi-manikkut ma-annakkut qaffasissuseq aamma peqqinnissa qarfimi aqqissuussisimaneq aalajangiusimani-assagaanni.

Pingaartuuvoq ullumikkut nuna tamakkerlugu meeqqanik peqqissaanermik ataqatigiis-saarisi-manerup qulakkeerneqarnissaa pineqartumi pitsaassuseq pigiinnarumallugu aamma pineqar-tumi inatsisitigut atortitsineq naammassiniarlugu.

Nunatsinni meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu unammilligassarpasuit eqqarsaati-galugit aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq meeqqanik peqqissaannikkut sullis-sinermi piffis-sat ilaanni sulisussaaruuttoqartannginnissaa qulakkeersimaniassallugu. Meeqqanik peqqissaa-nerup peqqinnissa qarfiup ilaatut pigiinnarneqarneratigut periarfis-saqassaaq suliassa qarfiit ataatsimut ingerlanneqartarnerisigut meeqqanik peqqissaa-nermi suliassat amerlanersaasa naammassineqartarsinnaanerit, aamma piffissap ilaani sulisussaaruuttoqartaraluarpuunniit. Soorluttaaq meeqqanik peqqissaasoq najukkami napparsimmavimmi imatut annertutigisumik piffissat ilaanni naammattunik meeqqanut peqqissaasoqarnikkut suliassa qarfiunngitsuni sulis-sanik allanik suliaqartarsinnaasoq.

Angerlarsimaffinni peqqissaasoqartarneq pillugu immikkoortoq 5-imi allassimavoq "Aaq-qis-suussaaneq isumaliogatigiissitat kaammattuutigaat tamakku kommuninut sulias-sanngor-tinneqassasut. Naalakkersuisut tunngaviatigut isumaqatigaat tamanna illoqar-finni angineru-suni pissusissamisussamat, mikinerusunili tamakkununga tunngasu-nut sulisussarsiortar-neq paaqqinnittarfinnut utoqqaallu illuinut suliamik ilinniarsimasutulli ajornartorsiutaassaaq, tassa angerlarsimaffinnut ornigullutik peqqissaasut maannakkut inuttaarutissagaluarpata".

Tunngaviatigut isumaqatigaarput illoqarfinni anginerusuni ataasiakkaani killilimmik an-nertus-susilimik pissusissamisoorsinnaasoq. Takusinnaavarput sumiiffinni sinneruttuni angerlarsim-affimmi peqqissaasoqartarnerup peqqinnissa qarfiup ilaatut pigiinnarneqar-nera ingerlatsinik-kut iluaqutitaqarsinnaasoq, tassami inuit angerlarsimaffiini aamma napparsimmavinni/peqqis-saavinni suliassat ataatsimut ingerlanneqartarnissaannut maan-nakkutut periarfissaqassam-mat. Sumiiffinni mikinerusuni angerlarsimaffimmi peqqissaa-soqarnikkut ullumikkut aqqis-suussaanerup pigiinnarneqarneratigut periarfissaqarne-russaaq sulisussaaruuttarnermi ajor-nartuunnginnerusarnissaq.

Peqqinnissaqarfiup suliassaqarfii pillugit immikkoortumut Peqqissutsimut Naalakkersui-soqarfik oqaaseqaatissaqarpoq Paarisa pillugu immikkoortumut, aamma peqqinnissa-qarfiup kommunillu akornanni suleqatigiissutigineqartarsinnaasunut.

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup qanorluunniit tapersersorsinnaangilaa Paarisa-p kommuninut nuutinneqarnissaa. Unammilligassarpasuit inooriaatsimillu pissuteqartu-mik nappaatit siaruariatupiloornerat nunatsinni maannakkorpiaq misigineqartut eqqar-saatigalugit pisariaqartinneqarpoq qitiusumik aaqqissuussamillu inissisimasumik sullis-sisoqarnissaa, inuit peqqissuunissaannut tunngatillugu nuna tamakkerlugu suliniutit ata-qatigiissaarneqarnerannik qulakkeerinnissinnaasumik katsorsaasoqarnermik qanimut suleqateqarluni. Taamatut qitiusumi aaqqissuussaasumillu inissisimasumik sulisinnaa-sup peqatigitillugu pisariaqartip-paa pingaarnerusutigut pingaannginnerusutigullu immik-koortortamik qanimut oqaloqatigin-nittarsinnaaneq periutsit eqqarsaatigineqartut maanilu aallartikkumaneqartut pillugit. Taamaasiortoqassaaq sunniivigeqatigiittarnikkut annertu-nerpaanik aningaasaqarnikkut iluaqutit pissarsiarisinnaajumallugit anguniakkamut ata-at-simut suliaqarnermi.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Julie Præst Wilche
Toqq/.direkte 346625
jprw@nanoq.gl

Nunamut namminermut, Pinnngortitamut
Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik

Ulloq/Dato: 3. april 2010
J. nr.:

Kommunit pillugit Nalunaarusiaq pillugu tusarniaanermi akissut:

Pineqartoq tusarniaatissaq KANUKOKA-mit kommuninillu 10. marts 2010 tiguneqarpoq, akissuteqarnissamullu piffissaliussaq 20. april 2010-iulluni, tamannalu kingusinnerusukku 3. maj 2010-mut kinguartinneqarluni.

Naalakkersuisut tungaannit oqaatigineqarpoq isumaliutissiissutip aqqissuussaaneermik iluarsaaqqinnermut kommunillu kattunnerannut tunngaviusup saqqummiunneqarneraniit ukiut tallimangulermata pisariaqartoq inassuteqaatit Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassanik agguataarinnermut tunngaviusut politikikkukut oqaluusereqqissallugit.

Tamatununga isumaqataaginnarsinnaavunga, tassa suliniutit aallartinneqarsimasut minnerungitsumik inuiaqatigiinnut taama pingaaruteqatigitillugit akuttunngitsumik misissoqqittariaqartarmata.

Naalakkersuisooqatigiit aqqissuussaaneermik iluarsaaqqinneq qitiusumit isigalugu nalilersueq-qinniarnat ajunngilluinnarpoq.

Aamma uagut kommunit tungaannit taamaaliussaagut. Eqaatsumik periaaseqarluta taamaaliussaagut innuttaasunut ajunngitsussaq eqqarsaatiginerullugu.

Naalakkersuisunullu erseqqissartariaqarsorinarpoq tunngaviit, naleqartitat piumasarisallu kommunit pisortat suliassaqrifiisa aqqissuussaaneerannik iluarsaaqqinnissamut, aamma kommunit kattunissaannut, peqataarusunnerminnut tunngavigisimasaat aalajangiusimagatsigit. Tamatumani apeqqutaanngilaq Aqqissuussaaneermut isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaata ukioq manna ukiunik tallimanik pisoqaassuseqalertussaana. Aammami kommunit kattunnerannit taamaallaat ukioq ataaseq qaammatillu sisamat qaangiupput. Suli aallartisarpuqut, kisianni aalajangiusimavarpusuliassaqrifinnik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuussinissaq siunertaq naapertorlugu piaartumik naammassineqassasoq.

Aqqissuussaaneermik iluarsaaqqinneq qitiusumit oqartussat kommunillu suleqatigiissutissarimmassuk suliap siumukarfiunissaa ataqatigiissumillu ingerlanneqarnissaa illua'tungeriinnit isumagineqartariaqarpoq. Taamaattumik naleqquttuussaq allaffissornikkut aqutsisoqatigiinnik atorfilinnik Namminersorlutik Oqartussanit kommuninillu pisunik pilersitsisoqarpat, taamatullu aam-

ma politikkikkut aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqarpat ukua ilaasortaaffigisaannik: Naalakkersuisut siulittaasuut, nunami namminermi pissutsinut naalakkersuisoq, KANUKOKA-p siulittaasua aamma borgmesterit ilaat ataaseq.

Aqutsinermi periaaseq taanna iluaqutaasumik atorneqarsimavoq kommunit kattunnissaasa tungaannut. Atoqqinneqarsinnaavorlu aaqqissuussaanermik iluarsaaqqinnerup ilaata pinngitsoorneqarsinnaanngitsup, suliaasaqarfinnik nuussinissap, ataavartumik ataqatigiissumillu ingerlanneqarnissaa qulakkeerumallugu.

Qinikkat ataatsimeeriaatsillu

Kommunini nunaqarfinnilu qinikkat ikileriarneri sammineqangaatsiarpoq. Tamatumani inerniliinermi oqaatigineqarpoq sipaarsinnaanermut periarfissaq 20 mio. kr.-inik naleqartoq kommunit kissaateqarneri patsisigalugit anguneqarsimangitsoq. Naalakkersuisulli tamanna pillugu aalajangerneq naggataatigut Inatsisartuni / Naalakkersuisuni pisimanersoq oqaatiginngilaat.

Aqutsinermi inatsimmi allannguuteqartitsinikkut periarfissaalersimasoq, tassa kommunini maannakkut IT iluaqutigalugu kommunalbestyrelse-ni ataatsimiittoqarsinnaalernera nalunaarusiami eqqaanneqarsimavoq. Teknologi tamanna atorlugu periarfissiineq kommuninut sipaarfissarujussuartut periarfissaanerarnarpoq. Taamatut inerniliineq kommunit tungaannit annertunerusunik periarfissiisutut isigineqarsinnaanngilaq, ilaatigut patsisigalugu attaveqatigiinnikkut unammilligassat pissutigalugit sumiiffinni aalajangersimasuni ataatsimiinnerni minnerpaamik sumiiffiit arfineq pingasut attavilerlugit peqataatitsinissaq piviusunngortinneqarsinnaanngimmat. Unammilligassaq alla tassaavoq atortut allaffissornermut oqaatsinik marlunnik atuiffiusumut naleqqussarneqarsimanginnerat, taamatullu aamma toqqaannartumik nutserinissamut tunngasut. Kiisalu nunaqarfinni qarasaasiat atorlugit ataatsimiinnissanut atortorissaarutit aningaasartassalernerneqarsimangillat, taamaammallu ataatsimiinnerni taamatut ingerlanneqartuni nunaqarfinni ilaasortat peqataasinnaasaratik.

Aningaasaqarneq

Kommunit peqataatinnagit Naalakkersuisut namminiivillutik taama aaqqissueqqinniarneq ingerlamassuk tupaallannarlunilu pakatsinartuuvoq. Taamaaliornikkut qitiutitassaq kommuninit pingaartinneqartoq amigaataalerpoq, tassaasoq kommunit aallaqqaataaniilli atuunnerminni tamatigut, pingaarnerusumilli siunissami kiffartuussinermut pilersuinernullu aningaasartuutissaat eqqarsaatigalugit. Ilanngullugu siunissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu nuna tammakkerlugu innuttaasunik naligiissaakkamik kiffartuussilernissamut atatillugu unammilligassat imaannaanngitsut eqqarsaatigisariaqarmata.

Nalunaarusiami aningaasaqarnerup eqqartorneqarnerani ima inerniliisoqarpoq, kommunit isertitaat piffissami ukiuni 2000-2010-mi Namminersorlutik Oqartussat isertitaanniit annertunerusimasut.

Taama naatsorsuinermi ukioq 2008 ilanngullugu naatsorsuutit pigineqartut, qaavaticullu ukiunut 2009-mut 2010-mullu missingersuutit toqqammavigineqarsimapput. Naatsorsuinermini toqqammavissarsiornermi akileraarutitigut isertitat inaarutaasumik naleqqussarneqartarneri aaqiivigineqartarnerisalu kingusinaarujussuarterneri eqqarsaatigineqarsimangilaq.

Assersuutigalugu ukioq 2009-mut atatillugu akileraarutitigut isertitat nalunaarsorneqarsimasut annertunersaat ukiup 2007-ip naanerani inaarutaasumik naleqqussarnerini akileneqarsimasut nalunaarsorneqarsimapput. Tamanna ilaatigut ima kinguneqarpoq ukioq 2009-mut naatsorsuutini kisitsisit, qanittukkut avammut saqqummiunneqartussat, nalunaarusiami naatsorsuisimanernut inerniliisimanernullu atorineqarsinnaannginneri. Kisitsisit taakku naatsorsueqqissaarnermi atorineqarsinnaassappata ukioq 2009-mi isertinneqarsimasut piviusut ukiullu siuliinut tunngasut immikkoortittariaqarput.

Tamassuma saniatigut nalunaarusiami inerniliinerit piffissanik aalajangersimasunik tunngaveqarput. Tassungalu ilaavoq kommunit isertitaat tapiissutit pillugit maleruagassiat, suliassiissutit allanngorarnerannik pisortallu akornanni immikkoortortaqarfiit akornanni suliassanik nikerartitsineq, akileraarnermi procent-it atuuttut allanngorarneri kiisalu koommunit akileraarutitigut isertitaasa ilaat marloriarlugit ilanngunneqarsimasinnaanerit inerniliineri tamakkiisumik suli aaqiivigineqarsimanngimmata, tamannalu ataani ersarinnerusumik takuneqarsinnaavoq.

Misissueqqissaarnermi ukioq 2000 aallaavigineqarsimanngikkaluarpat inerniliineri Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataanni isertitat piffissami pineqartumi qaffannerusimassagaluarput. Tassunga atatillugu ukiuni 2009-mut 2010-mullu missingersuutit ilanngunneqarsimannginnerat ima kinguneqarpoq, kommunit isertitamikkut qaffakkiartuaarsimanerannik misissueqqissaarnermi inerniliussat. Imaammaami Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataanni misissueqqissaarnermut piffissami atorineqartumi ukiuni taakkunani isertitatigut annertunerpaamik isertitaqarnissaq missingerssuutigineqarsimasoq.

Kommunit aningaasaqarnerisa taamatut saqqummiunneqarnerat piumasaarsorneruvoq akuerineqarsinnaanngitsoq, Naalakkersuisummi piffissami ukiuni 2000-2010 isertitat ineriartorsimanerat taamaallaat qitiutillugit sammisimavaat, nalunaarusiaminnilu aningaasaqarnerup illua'tungaa – aningaasartuutit – ilanngussimanagit. Piffissami ukiuni 2000-2010 aningaasartuutit allanngoriartorneri sooq sammineqarsimannginnersut nalunaarusiami nassuiaatissartaqanngilaq.

Nalunaarusiami taama naalackersuinnikkut oqariartuuteqartigisumi Naalakkersuisut piffissami pineqartumi aningaasartuutit allanngoriartorneri isertitatulli ilaatissimasariaqaraluarpaat. Kommunini isertitat tassaapput aningaasartuutissanut atugassiat. Nalunaarusiami isertitat ima immikkoortiterneqarsimapput: inuit akileraarutaat, kommunit ataatsimoortumik akileraatitigut isertitaat, suliffeqarfiit sinneqartoorutiminnik akileraarutaat, kiisalu ataatsimut tapiissutit.

Ataatsimut tapiissutit taamaallaat Naalakkersuisut imaluunniit Inatsisartut aalajangiinerisigut suliassat nutaat imaluunniit suliakkiissutit kommuninut tunniunneqarnerisigut, imaluunniit peerneqarnerisigut annertusineqartarput appartinneqarlutilluunniit. Qaffaanerit imaluunniit ilanngaanerit KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiinniutigineqartarput.

Inuit akileraarutaat procent-inngorlugu kommunalbestyrelse-mit inatsit manna najoqqutaralugu aalajangerneqartarpoq: ” Isertitanik akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 2. november 2006-meersoq, § 62”. Tamatumani nammineq akiligassat aamma aningaasartuutit matuneqassapput. Kommunit innuttaminut qanoq annertutigisumik akileraartitsiniarnertik namminneq aalajangersinnaavaat, soorunamili Inatsisartut killiligaanni minnerpaamik 20%-it annerpaamillu 30%-it akornanniittussamik. Kommunit isertitaat innuttaasut isertitaat najoqqutaralugit soorunami ukiumiit ukiumut nikerartarput.

Komunit ataatsimoortumik akileraarutitugit isertitaat Inatsisartunit aalajangerneqartarpoq, tamatumani isertitat innuttaasut isertitaat najoqqutaralugit ukiumiit ukiumut nikerartarlutik. Nuna tamakkerlugu assigiimmik akigitaqalersitsinikkut inuullu akileraarnermut ilannguutigisaata qaffanneratigut procent-i atorneqartoq ukioq 2005-imi 4%-miit 6%-imut qaffanneqarpoq.

Suliffeqarfiit sinneqartoorutiminnik akileraarutaasa annertussusiat Inatsisartunit aalajangerneqartarpoq.

Sutigut isertitaqartarneq qulaani pineqartoq eqqarsaatigalugu ataani issuarneqartoq kommunit tungaanniit toqqammavissatut naleqquttutut isigineqarsinnaangilaq:

”Naalakkersuisut pissusissamisoorsoraat kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat ukiut ingerlaneranni isertitamikkut assigiiaarnerusumik annertusiartortitsissappata. Taamaaliornikkut qulakkeerinneqataaffiginiarlugu atugarissaarnerunissamik suliassaqarfiit ataasiakkaat kommuninit aamma Namminersorlutik Oqartussanit isumagineqartartut atugarissaarnermi assigiiaakannerusumik ineriartornermik nalaataqarnerat.

Tamaku tunngavigalugit Naalakkersuisut isumaqarput 2010-miit ataatsimoortumik tapiissutinik tulleriiarinikkut 30 mio. koruuninik ikilisisineq pissusissamisoortoq siunertamullu naapertuulluni”. (Kommunit pillugit nalunaarusiami qupp. 15).

Kommunit isertitaat Naalakkersuisut Inatsisartullu annertunerusumik suliassiinerisigut, kiisalu Inatsisartut akileraarutitugit sinaakkutassiaat najoqqutaralugit qaffakkiartorsimapput. Inatsisartut kommuninut periarfissiisimanerat Inatsisartut sinnerlugit kiffartuussinissaannut ikiorsinissaannullu iliuuseqarsimaneq Naalakkersuisut naleqqutinngitsutut isigippassuk taamatut kommunit pillugit nalunaarusiami allattoqarnissaa pissusissamisuunngilaq.

Paarlattuanik kommunit kattunnerisa kingorna innuttaasunut iluaqutaasumik kiffartuussinertik naleqqussarsimammasuk nalunaarusiami oqaatigisariaqaraluarpoq. Sorpassuartigut ullumikkut kommunit kommunetoqqani atugaasimasut pitsanngorsarlugit annertuumik suliniuteqarput, tamakkunatigummi atuussimasut ullutsinnut naleqqussimanngitsutut oqaatigisariaqarmata. Kommunit isertitatik ilaat ataatsimut tapiissutit apparnerisigut Namminersorlutik Oqartussanut utertissapatigut taama ilungersuuteqarneq kommuninut naammassiniassallugu ajornavissaaq.

Piffissami qaninnermi kommunit kattussuunnerisa kingunerisaannik kommunip aningaasartuutissarpasui KANUKOKAp erseqqissaatigerusuppai. Tamanna nassuiaammi qaangiinnarneqarluinnarpoq. Unammilligassap tamatuma qaangiinnarneratigut peqatigitillugu kommunit aningaasartuutigeriigaasa allanngoriartornerat qaangiinnarlugu, nassuiaammi

kommunit iluarsartuuteqqinnerannut kattunnissamut akuersinissaannut tunngavigineqartut pingaarnersaat, tassalu kommunimi illoqarfinni nunaqarfinnilu kommunimut ilaalersussani naligiinnerulersitsisoqarlunilu ineriartortitsisoqassasoq qaangiinnarneqarpoq.

Kommunit ataatsimoortumik akileraarutigut inissisimaffigisaat akileraarutigut naligiissaarineq kommunillu ataatsimoortumik akileraarutigut inissisimaffiat pillugit nalunaarutini taamani Namminersornerullutik Oqartussat ukiumut ataasiarlutik saqqummiuttagaanni takuneqarsinnaapput. Nalunaarutini aamma nalimmassaarinerit ukiumut aalajangersimasunut tunngasut takuneqarsinnaapput. Ukiuni 2000-2008 agguaqatigiissillugu ukiumut 8,5%-nik tamanna qaffattarsimavoq. Taamatulli annertutigisumik qaffartarnera pissuteqarpoq ukioq 2005-imi akileraarnermut procent-i 4-miit 6-imut qaffanneqarmat, tamannalu pivoq assigiimmik akigititaqalernerup eqqunneqarnerani inummullu ilanngaatiq qaffanneqarnerani. Akileraarnermut procent-i allangortinneqarsimanngikkaluarpat – soorlu nuna tamakkerlugu akileraarut kommuninullu akileraarut – kommunit tamakkiisumik akileraarutit agguaqatigiissillugu taamaallaat 3,4%-nik qaffassimassagaluarput.

Nalunaarusiamut illua'tungiliullugu KANUKOKA-mi Naatsorsueqqissaartarfimmi naatsorsueqqissaagaq tunngavilersugaq saqqummiunneqarsimasorlu aallaavigineqarsimavoq, tassanilu ukiuni 2000-2008 naatsorsuusiortarfimmi pisortat tamakkiisumik isertitaat aningaasartuutaallu pineqarput. Nalunaarusiami inerniliineq najoqqutarissagaanni taamatut piffissamik aalajangersimasumik killiliineq nalunaarusiami inerniliinermik toqqammavissiinerpaavoq, piffissamimi tassanerpiq assersuussinermi kommunit isertitaqarnerpaasimmata. Oqaatigineqareersutut ukioq 2000 sioqqullugu ukiorlu 2008-p kingorna Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataanni isertitat annertunerusimapput.

Naatsorsueqqissarsimanerli tamanna ilallugu KANUKOKA-p tungaaniit aaqqittassanik pissusissamisoortutut isigineqartunik (ilanngussaq 1-a aamma 1-b) ilassuteqartikkaanni takuneqarsinnaavoq, pisortat ingerlataanni marlunni pineqartuni piffissami tassani isertitatigit assigiissorujussuarmik pisoqarsimasoq. Aaqqiissutit tassaapput kommunit akileraarutigut isertitaat marloriarlugit ilanngunneqarsimasinnaasut. Tassani pineqarpoq ukioq 2006 sioqqullugu akileraarutigut kommunit akiitsuinik Namminersornerullutik Oqartussat pisisimanerat. Akileraarutigut akiitsoqarnek siusinnerusukkut – akileraarut akilegassanngoraangat – kommunit naatsorsuutaanni isertitatut allanneqartarsimavoq, taamaammallu isertitatut ilanngunneqarqissinnaanani. Taama pisineq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu aningaasanik uninngatitaannik nikitsineruvoq, taamaattumillu pissutsit piviusut nalunaarsornerinut taamaallaat ilanngunneqartussaalluni.

Aamma Namminersornerullutik Oqartussat imikumut kuuffiit aserfallannikoqisut aserfallatssaaliortnerinut nutarternerinullu akisussaafiup kommunininit tiguneqarnera ilanngunneqarsimanersoq takujuminaappoq. Taamatullu taamani Sisimiut Kommune-usup ukioq 2002-mi Kangerlussuarmik ilaneqarnera ilanngunneqarsimanersoq takujuminaalluni.

Taamaammatt ukiuni 2000-2008 Naatsorsueqqissaartarfiup pisortat isertitaat aningaasartuutaallu pillugit suliaat KANUKOKA-mi aallaavigineqarsimapput. Kisitsisit uppernarsarneqarsimasut tunngavigalugit ersarippoq, Namminersornerullutik Oqartussat ataavartumik isertitanut uninngatitanullu akileraarutigut isertitaat – tamatumani kommuninut ataatsimoortumik akileraarut ilanngunagu – kiisalu naalagaaffimmit tapiissutit ukiuni 2000-2008

agguaqatigiissullugit ukiumut 2,3 %-nik qaffattarsimasut. Ukiuni taakkunani kommunit isertitaat agguaqatigiissillugit 2,4 %-inik qaffassimapput. Kommunit isertitaat tassaapput akissarsiatigut uninngatitigullu akileraarutit, kiisalu ataatsimoortumik kommuninut akileraarut ataatsimoortumillu tapiissut.

Akileraartarnermut akiliisitsiniartarnermullu suliassaqarfik qitiusumut nuunneqareersimasutut ilaatigullu aallarnisarnermi sulii ajornartusiuteqarfiusutut eqqaaneqarpoq. KANUKOKA isumaqarpoq ajornartorsiutit taamaallaat aallarnisarnermi ajornartorsiutit eqqaassallugit sanngiippallaartoq. Skattimik isertitat pillugit nunatta karsiata naatsorsuutai (2008 & 2009) kukkunersiuisunit nangaassutigineqarput. Naatsumik nassuiarlugu Naalakkersuisut skattimik isertitat annertussusaat ilisimanngilaat.

Suliassaqarfiup nuunneraniilli kommunit apeqqusertuarsimavaat ilumut skattimik isertitassatik tamakkerlugit isertittarnerlugit. Maannakkullu suliassaqarfiup nuunneranit ukiut pingasut sinnerlugit ingerlareersoq sulii nalornissutigineqarpoq. Taamaattumik aallarnisarnermi ajornartorsiutit taaneqarsinnaanngitsutut KANUKOKAp nalilerpaa, apeqqutaatilerlugulu ilumut Naalakkersuisut qiusumiit suliassaq naammassisisinnaaneraat.

Naggasiullugu eqqumiiginartutut oqaatigisariaqarpoq Naalakkersuisut tungaanniit isertitat annertusiartornerisa assigiinngissutaat naammagittaalliuutigimmassuk, naak Inatsisartut peqatigalugit nuna tamakkerlugi akileraarnermut procent-ip allanngortinnginnissaa aalajangersimagaluarlugu, paarlattuanillu kommunit isertitassaannik tigooraallutik. Naalakkersuisut annertunerusumik akileraarutitigut isertitaqarusukkunik nuna tamakkerlugi akileraarnermut procent-ip qaffannissaa kissaatigisinnaavaat.

Namminersorlutik Oqartussat pisortatigut ikiorsiissutit annertuumik ingerlatarimmatigut pisortaqarfinni nukin-nik atuineq pitsaanerpaq pingaaruteqarluinnarmat KANUKOKA-p tungaanniit oqaatiginngitsoorsinnaanngi-larput. Taammaammallu Namminersorlutik Oqartussat nammineerlutik allaffissornikkut suliffeqarfiuteqar-nikkullu ingerlatsinertik nalilersortariaqannginneraat eqqarsaatigeqquneqarpoq. Maannakkummi pisorta-qarfiit, suliffeqarfiit il.il. kattussornerisa kingorna ukiup siulliup ingerlareersi-manerani naatsorsuutit saqqum-miunneqareerput. Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataanni ingerlatsi-nermi aningaasartuutit ukioq 2007-miit 2008-mut 6,3 %-nik qaffassimapput. Taamatut aningaasartuuteqarneq ukiunut 2000-2007 sanilluutissagaanni agguaqatigiissullugu marloriaammik annertunerusimavoq.

Akit akissarsiallu nikerarnerat

Nalunaarusiami immikkoortoq ima qulequtserneqarsimasoq ”Pisortat isertitaasa allanngoriartornerat”-ni qupp. 15-imi ima inernilliisoqarsimavoq: ”Pingaarnertut oqaatigineqarsinnaavoq kommunit isertitaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut Namminersorlutik Oqartussat isertitaannit annertusiartornerusimasut”.

Nalunaarusiami tamanna ima nassuiarneqarsimavoq: ”Naalagaaffiup tapiissutaasa annertussusiat Danmark-imi akit aningaasarsiallu allanngoriartornerat malillugu iluarsivigineqartarpoq, taamaammat naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai pissusiviusutigut amerleriartanngillat, tamanna kommunit akileraarutinit isertitaannit allaaneruvoq, taakku kommunit pingaarnerpaatut isertitaqaatigisarlugit.”

Taama nassuiaaneq eqqunngilluinnarpoq, Danmark-imi Kalaallit Nunaallu assigiimmik aningaasaqarput, taamaammallu nunani taakkuna akit akissarsiallu allanngoriartornerat ukiut arlallit qiviassagaanni asigiikannertariaqarlutik. Taamaattorli Namminersorlutik Oqartussanut iluarnepaasussamik ukioq 2000 aallaavigineqarpoq, piffissamimi tassani Kalaallit Nunaanni akit qaffakkiartorneri 1990-ikkut ingerlanerini ukiorpaalunni danskinut naleqqiullugit appasinnerusimmata, taamaammallu tupinnanngitsumik ukiuni 2000-ikkunni Kalaallit Nunaanni akit akissarsiallu qaffasinnerusimassallutik.

Taamaalilluni nunatsinni akit akissarsiallu ukiuni 1991-2000 katillugit 10,9%-iinnarnik qaffassimapput, Danmark-imili 20,2%-inik qaffassimallutik. Ukiuni 2000-ikkunni killormut pisoqarsimavoq, tamatumani nunatsinni akit akissarsiallu 32,5%-inik qaffassimapput, Danmark-imili 22,3%-iinnarnik qaffassimallutik. Ilaatigut tamanna pissutigalugu ukiuni 2000-ikkunni kommunit isertitaat Namminersorlutik Oqartussanut naleqqiullugit ukiuni 2000-ikkunni 1% annertunerusumik qaffassimapput.

Piffissami ukiuni 1992-2010 Danmark-imi akit akissarsiallu 46,9%-inik qaffassimapput, nunatsinnilu 47,1%-inik.

%-qaffanneq	1991-2000	2000-2010	1991-2010
Nunatsinni akit akissarsiallu	10,9	32,5	46,9
Danmark-imi akit akissarsiallu	20,2	22,3	47,1

*Ukiukkaartumik qaffannerit ilanngussami tak.

Kalaallit Nunaanni akit akissarsiallu Danmark-imut naleqqiullugit nikerarnerusimapput, tamannalu takornartaanngilaq, aningaasaqarnikkummi annikitsumik ingerlatsiviit aningaasaqarnikkut nikerarfigineqarnerusarmata, taamaammallu aamma nunatsinni kommunit isertitaat Namminersorlutik Oqartussat isertitaannit nikerarnerusarlutik. Ukiuni 2000-ikkunni nunat tamalaat akornanni aningaasaqarnikkut siuariartortoqarsimaneratigut nunatsinni aningaasaqarnikkut annertuumik siuariartorsimavugut, tamannalu kommunit isertitaasigut annertusaasimalluni. Taamaattorli piffissami matumani aningaasarsiornikkut ajornartorsiernerup nalaani kommunit isertitaat pillugit ernumanartoqarsinnaavoq. Ukioq kingulleq qiviassagaannii Danmark-imi akit akissarsiallu 2,0%-inik qaffassimapput, nunatsinnili taamaallaat 1,4%-imik qaffassimallutik. Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiup tapiissutaannit isertitaat taamaalillutik ajorisassaannngitsumik qaffattussaassapput, kommunilli isertitaat annikinnerusumik qaffattussaassallutik.

Kangerlussuarmi naleqqussaaneq

Kangerlussuup ukiumi 2002-mi naleqqussarneratigut, siullermik Sisimiut Kommunianut kingornalu Qeqqata Kommunianut ilanngunneqarluni kommunit ataatsimut isertitaat soorunami ukiumi 2002-mi qaffassimapput. Tamanna ilaatigut Sisimiut Kommunianut Kangerlussuarmi inuuttaasut akileraarutitigut isertitaannit pisimavoq, ilaatigullu ataatsimut tapiissutit qaffannerisigut. Taamatulli Kangerlussuarmi kiffartuussilernikkut aningaasartuutit kommunip isumagisussanngorpai.

Paarlattuanilli Namminersorlutik Oqartussat isertitaat ukiumi 2002-mi appariarsimapput, Kangerlussuarmimi isertittakkatit tamakkiisumik pjarunnaarpat, kommunimik

avitseqatigiinneq aallartimmat. Aammali Namminersorlutik Oqartussat aningaasartuutaat ukiumi 2002-mi ikileriarsimapput.

Piffissami ukiumi 2000-2010 kommunit Namminersorlutik Oqartussallu isertitaasa allangoriartornerat ataatsimut isigissagaanni ukioq 2002-mi Kangerlussuup kommunimut ilanngunneqarnera naatsorsuinermit ilanngunneqartariaqarpoq. Taamaaliunngikkaanni Namminersorlutik Oqartussat isertitaasa allangoriartornerat annikippallaartutut isikkoqalissapput, kommunillu isertitaasa allangoriartornerat annertuallaartutut isikkoqalissallutik.

Nalunaarusiap suliarineqarnera

Eqikkarlugu oqqatigissagaanni KANUKOKA-mi ima naliliisoqarpoq, Naalakkersuisut siunertaq ajunngitsoq siunnerfigigaluarlugu kommunit ajunnginnerpaamik nukinik atuinissaanut attuumassuteqartut pingaaruteqartullu naammattumik qitiutissinnaasimannngikkaat. Tassunga ilanngullugu nalunaarusiami inerniliinerit immikkoortut kommunit aningaasartutaasa ineriartortinnerinut sanilliullugit piviusorpalaanngillat.

KANUKOKA-mi isumaqarpugut, siusinnerusukkut nalunaarusiornerup tunngavigisassaanut imarisassaanullu suliarineqarnissaanut kommunit akuutinneqarsimagaluarpata nalunaarusiami pingaartinneqarnerusut inerniliinerillu pinngitsoorneqarsinnaasimassagaluartut.

Pisortat akornanni aaqqissuusseqqinnerup ingerlaqqinnissa ataqatigiissaarinissarlu eqqarsaatigalugit Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu atorfilinnik aqutsisussanik ataatsimiititaliortoqassasoq, taamatullu naalakkersuinikkut aqutsisussanik, tassaasussanik Naalakkersuisut siulittaasuat, Nunamut namminermut Naalakkersuisoq, KANUKOKA-p siulitaasua borgmester-ilu ataaseq, pilersitsisoqassasoq KANUKOKA-p tungaaniit siunnersuutigissavarput.

Inussiarnersumik

Enok Sandgreen
Siulittaasoq